

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. VI. 42.

SINDSSYKEASYLENES VIRKSOMHET

1913.

(*Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1913.*)

Efter de fra asylene indkomne aarsberetninger

utgit av

MEDICINALDIREKTØREN.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1915.

Norges Officielle Statistik, række V.

(Statistique Officielle de la Norvège, série V.)

Nr. 1—128 findes opført i Fortegnelse over Norges Officielle Statistik 1. juli 1889—31. december 1910.

— 129—183 se omslaget paa verker trykt i 1912, 1913 og 1914.

Trykt 1913:

- Nr. 184. Rekruttering 1911. (*Recrutement.*)
— 185. Skiftevæsenet samt overformynderierne 1910. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
— 186. Norges fiskerier 1911. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 187. Folkemængdens bevægelse 1908 og 1909. (*Mouvement de la population.*)
— 188. Folketællingen 1. december 1910. Tredje hefte. Beboede hus og husholdninger. (*Recensement du 1er décembre 1910. III. Maisons habitées et ménages.*)
— 189. Stortingsvalget 1912. (*Élections en 1912 pour le «Storting».*)
— 190. Sindssykeasylenes virksomhet 1911. (*Hospices d'aliénés.*)
— 191. Norges telegrafvæsen 1911/12. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 192. De offentlige jernbaner 1911/12. (*Chemins de fer publics.*)
— 193. Private aktiebanker 1911. (*Banques privées par actions.*)
— 194. Haandverkstællingen 1910. Andet hefte. Indtægt, Formue og Produktionsforhold. (*Recensement des métiers en 1910. II. Revenus, fortunes et production.*)
— 195. Ulykkesforsikringen 1910. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 196. Jordbruk og fædrift 1906—1910. (*Agriculture et élevage du bétail.*)
— 197. Norges bergverksdrift 1911. (*Mines et usines.*)
— 198. Norges skibsfart 1911. (*Navigation.*)
— 199. Alkoholstatistik II. 1908—1911. (*Statistique des boissons alcooliques. II. 1908 à 1911.*)
— 200. Den Almindelige Brandforsikrings-Indretning for Byguinger 1910—1912. (*L'institution générale des assurances des bâtiments contre l'incendie.*)
— 201. Veterinærvesenet og kjødkontrollen 1911. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
— 202. Fabriktællingen 1909. Andet hefte. Arbeidslønninger i industrien. (*Recensement industriel 1909. II. Salaires.*)
— 203. Kriminalstatistik 1909 og 1910. (*Justice criminelle.*)
— 204. Norges postvæsen 1912. (*Statistique postale.*)
— 205. Fængselsstyrelsens aarbok 1909. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1909.*)
— 206. Fabriktællingen 1909. Tredje hefte. Arbeidstiden i industrien. (*Recensement industriel 1909. III. Durée du travail dans l'industrie.*)
— 207. Fattigvæsenet 1910. (*Assistance publique.*)
— 208. Norges handel 1912. (*Commerce.*)
— 209. Folkemængdens bevægelse 1910. (*Mouvement de la population.*)
— 210. Kriminalstatistik. Oversigt 1886—1904. (*Justice criminelle. Introduction et tableaux rétrospectifs.*)
— 211. Folketællingen 1. december 1910. Fjerde hefte. Folkemængde fordelt efter livsstilling. (*Recensement du 1er décembre 1910. IV. Population classée par professions.*)
— 212. Arbeidslønninger 1910. (*Gages annuels des domestiques et salaires des ouvriers.*)
— 213. Industristatistik 1911. (*Statistique industrielle.*)
— 214. Fiskerforsikringen 1912. (*Statistique des assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 215. Norges kommunale finanser 1909. (*Finances des communes.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. VI. 42.

SINDSSYKEASYLENES VIRKSOMHET

1913.

(*Statistique des hospices d'aliénés pour l'année 1913.*)

Efter de fra asylene indkomne aarsberetninger

utgit av

MEDICINALDIREKTØREN.

KRISTIANIA,
I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1915.

For aarene 1899—1903 se Norges Officielle Statistik række IV, senest
nr. 105.

For aarene 1904—1912 se Norges Officielle Statistik, senest række VI, 6.

Indholdsfortegnelse.

Indledning, oversigt over sykepladsene m. v. paa de norske sindssykeasyler	1
Oversigt over antallet av de paa sindssykeasylene behandlede, middelbelæg og antal forpleiningsdage (tab. I)	6-7
Forholdet mellem offentlige og private i sindssykeasylene behandlede (tab. II)	8-9
Interkurrente sygdomme paa asylene (tab. III)	10-11
Tilsammen behandlet (tab. IV)	12-13
Indkommet (tab. V)	12-13
Utskrevet helbredet (tab. VI)	14-15
Utskrevet i bedret tilstand (tab. VII)	14-15
Utskrevet uhelbredet (tab. VIII)	16-17
Døde (tab. IX)	16-17
Sygdomsform og behandlingens utfald for alle asyler (tab. X)	18-19
Procentforholdet av tilbakeliggende, indkomne, utgaaede og døde til de paa hvert asyl tilsammen behandlede (tab. XI)	18-19
De for første gang i et norsk asyl indkommes alder ved indlæggelsen (tab. XII)	20
Alder, i hvilken de første symptomer ytret sig hos de for første gang i et norsk asyl indkomne (tab. XIII)	21
Sygdommens varighet hos de for første gang i et norsk asyl indlagte (tab. XIV)	22
De opgivne dødsaaarsaker hos de paa asylene døde (tab. XV)	23
De indkomnes hjemstavn (tab. XVI)	24-25
De for første gang i et norsk asyl indkommes hjemstavn (tab. XVII)	26
Oversigt over egteskapsforholdene hos de for første gang i et norsk asyl indkomne (tab. XVIII)	27
De opgivne aarsaker til sindssygdom hos de for første gang i et norsk asyl indkomne (tab. XIX)	28-31

Table des matières.

Side	Page
Introduction. Données générales sur les hospices d'aliénés de Norvège en 1913	1
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant pour chaque hospice le nombre des malades et le total des journées d'entretien (tab. I)	6-7
Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre des aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées (tab. II) ..	8-9
Cas des maladies intercurrentes dans les hospices d'aliénés (tab. III)	10-11
Nombre des aliénés traités dans les hospices (tab. IV)	12-13
Nombre des entrées dans les hospices d'aliénés (tab. V)	12-13
Nombre des sorties en état de guérison (tab. VI)	14-15
Nombre des sorties en état d'amélioration (tab. VII)	14-15
Nombre des sorties en état de non guérison (tab. VIII)	16-17
Nombre des décès dans les hospices d'aliénés (tab. IX)	16-17
Répartition par formes de la maladie et résultat du traitement (tab. X) ..	18-19
Rapport du nombre des sorties et décès comparé au total des aliénés traités dans les hospices (tab. XI) ..	18-19
Répartition par âge lors de l'admission des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien (tab. XII)	20
L'âge, dans lequel se montrèrent les premiers symptômes chez les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien (tab. XIII) ..	21
Durée de la maladie lors de l'admission des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien (tab. XIV)	22
Causes des décès indiquées pour les aliénés décédés dans les hospices (tab. XV)	23
Tableau des entrées réparties par domicile des aliénés (tab. XVI)	24-25
Domicile des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien (tab. XVII)	26
État civil des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien (tab. XVIII)	27
Cause présumée de la maladie pour les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien (tab. XIX)	28-31

Side	Page	
Oversigt over de for første gang i et norsk sindssykeasyl indkomnes stand og stilling (tab. XX).....	30-31	Profession et condition sociale des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien (tab. XX) 30-31
Middeltal av daglig arbeidende syke i asylene (tab. XXI)	32-33	Nombre moyen par jour des aliénés occupés au travail dans les diverses hospices (tab. XXI) 32-33
Oversigt over anvendelse av isolation og mekaniske tvangsmidler (tab. XXII)	32-33	Relevé de l'application de réclusion (tab. XXII) 32-33
Utdrag av regnskapene (tab. XXIII) 34-36		Tableau des recettes et des dépenses (tab. XXIII) 34-36

Almindelig oversigt.

I. Asylene.

Side	
Utvidelser, forbedringer m. m.	37
Sundhetstilstanden	39

II. Patienterne.

Behandling m. m.....	39
Arbeidsvirksomheten	41
Ulykkestilfælde	44
Syke i familjepleie under asylene tilsyn	45
Sektionsfund	46

III. Personalet..... 46

Tillæg.

Om Prestsæter asyl	49
Dale asyl	53
Opdøl asyl	55

Oversikt over sindssykeasylenes virksomhet 1913.

Tallet paa sindssykeasyleter ved aarets utgang var 20 med ialt 3 568 sykeplasser. I 1912 var tallet 2 941.

Asylene var:

Gaustad, statsasyl ved Kristiania, med 330 plasser¹⁾, halvdelen for hvert kjøn.

Dikemark, Kristiania kommunale asyl i Asker med 484 plasser, 233 for mænd og 251 for kvinder, (ifl. kgl. res. av 28de decbr 1911).

Oslo hospitals asyl i Kristiania med 63 plasser, kun for kvinder.

Dr. Dedichens asyl, privat, ved Kristiania, med 58 plasser, halvdelen for hvert kjøn.

Blakstad, Akershus amtskommunes asyl i Asker, med 147 plasser, 80 for mænd og 67 for kvinder.

Sanderud, Hedemarkens amtskommunes asyl i Stange, med 211 plasser, 120 for mænd og 91 for kvinder, (ifl. kgl. res. av 27de febr. 1912).

Prestsæter, Kristians amtskommunes asyl i Vestre Toten, med 171 plasser, 36 for mænd og 85 for kvinder, (ifl. kgl. res. av 4de juli 1912).

Bratsberg amtskommunes asyl i Solum med 181 plasser, 107 for mænd og 74 for kvinder, (ifl. kgl. res. av 25de oktbr. 1912).

Kristiansands kommunale asyl med 32 plasser, 13 for mænd og 19 for kvinder, (ifl. kgl. res. av 17de decbr. 1909).

Eg, statsasyl i Kristiansand, med 260 plasser, halvdelen for hvert kjøn.

Dale, Stavanger amtskommunes og Stavanger bys asyl i Hetland, med 196 plasser, halvdelen for hvert kjøn, (ifl. kgl. res. av 25de oktbr. 1912).

Valen, Søndre Bergenhus amtskommunes asyl i Fjelberg, med 181 plasser, 101 for mænd og 80 for kvinder.

Neevengaarden, kommunalt asyl i Bergen, med 322 plasser, 126 for mænd og 196 for kvinder.

Rosenbergs asyl, privat, i Bergen, med 120 plasser, kun for mænd.

Møllendals asyl, privat, ved Bergen, med 80 plasser, 45 for mænd og 35 for kvinder.

¹⁾ Budgettert tal 351.

Opdøl, Romsdals amtskommunes asyl i Bolsø, med 110 plasser, halvdelen for hvert kjøn (ifl. kgl. res. av 18de april 1912).

Trondhjems hospitalsstiftelses asyl, kommunalt med 82 plasser.

Rotvold, statsasyl ved Trondhjem, med 275 plasser¹⁾, 145 for mænd (hvorav 15 i landbrukskolonien) og 130 for kvinner.

Rønvik, statsasyl ved Bodø, med 230 plasser, halvdelen for hvert kjøn.

Kriminalasylet i Trondhjem kan motta ca. 35 patienter, kun mænd.

Aar.	For første gang i et norsk asyl indlagte syke.	Belæg pr. 31te decbr. 1913.	Sykeplasser pr. 31te decbr. 1913.	Middeltal av daglig forpleide syke.	Gjennemsnitlig utgift pr. patient pr dag ²⁾ .
1908.....	744	2 518	2 551	2 458	
1909.....	747	2 679	2 667	2 600	1.39
1910.....	760	2 805	2 858	2 738	
1911.....	720	2 957	2 918	2 899	
1912.....	776	3 076	2 941	3 016	1.41
1913.....	829	3 318	3 568	3 146	1.46

Tabel I gir en oversikt over *asylenes virksomhet*, behandlingens utfald, forpleiningsdagenes tal m. m. I 1913 *indlagdes 1 427³⁾* mot 1091 i 1912 og 1 038 i 1911. Forholdet av indlæggelser til tallet paa sykeplasser for alle asyler (3 568) utgjorde 40.0 pct. og var for hvert asyl følgende:

Prestsæter	94.7 pct.	Neevengaarden.....	30.1 pct.
Dedichens	81.0 «	Dale	25.5 «
Opdøl	79.1 «	Dikemark	23.6 «
Rotvold.....	63.6 «	Kristiansand	21.9 «
Gaustad	62.1 «	Sanderud	20.4 «
Rønvik	61.3 «	Rosenbergs	19.2 «
Eg	46.9 «	Trondhjem	13.4 «
Mellendal	40.0 «	Bratsberg	9.4 «
Oslo	36.5 «	Kriminalasylet	8.6 «
Valen	32.6 «	Blakstad	6.1 «

Procentforholdet av *mænd* og *kvinder* sees av følgende sammenstilling:

	Mænd.	Kvinder.
Tilbakeliggende fra 1912	53.3 pct.	46.7 pct.
Indkommet i 1913	53.4 «	46.6 «
Tilsammen behandlet	53.3 «	46.7 «
Utgått og død	53.2 «	46.8 «
Tilbakeliggende ved utgangen av 1913	53.4 «	46.6 «

¹⁾ I regulativ av 12te november 1907 er tallet paa plasser fastsat til 265.

²⁾ Utregnet etter opgaverne fra statens og de kommunale asyler.

³⁾ Se anmerkningen paa tabel I for dette og de 2 foregaaende aar.

Forholdet av tilbakeliggende, indkomne, utgaaede og døde til alle behandlede ved de enkelte asyler sees av tabel XI.

Av de «utgaaede» og «døde» utskreves 16.6 pct. helbredet, 25.4 pct. bedret, 39.9 pct. uhelbredet, 0.7 pct. etter avgitt erklæring og 17.4 pct. døde.

Forpleiningsdagene tal utgjorde 1 148 397 eller gjennemsnittlig for hver av alle behandlede 255.0 dage (i 1912 271.3, i 1911 275.3 dage).

Middeltallet av daglig behandlede syke var 3 146 (i 1912 3 015.9, i 1911 2 898.6). Tallet paa de for *fattigvæseners* og *privates* regning behandlede syke sees av tabel II. For det offentliges regning forpleiedes 86.4 pct., for privates 13.6 pct.

Sundhetstilstanden har gjennemgaaende været god; de meldte interkurrente sygdomme vil sees av tabel III.

Dødsaarsakene og de dødes alder sees av tabel XV. Den hyppigste dødsaarsak var tuberkulose, som foraarsaket 25.6 pct. av alle dødsfald. Dernæst krupøs lungebetændelse 9.2 pct., paralysis generalis 6.8 pct.

Tabel XII¹⁾ viser alderen hos de for første gang i et norsk asyl indkomne.

7.4	pct.	var	under	20	aar.	7.4	pct.	var	mellem	60—70	aar.
27.0	«	«	mellem	20—30	«	2.9	«	«	—	70—80	«
24.1	«	«	—	30—40	«	0.6	«	«	—	80—90	«
16.1	«	«	—	40—50	«	0.5	«	«	ukjendt.		
14.0	«	«	—	50—60	«						

Tabel XIII¹⁾ viser alderen, i hvilken de første symptomer ytret sig. Saavel i denne som i den foregaaende tabel er sygdommens art opgitt.

4.6	pct.	var	under	15	aar.	6.5	pct.	var	mellem	40—45	aar.
9.0	«	«	mellem	15—20	«	5.2	«	«	—	45—50	«
11.9	«	«	—	20—25	»	10.6	«	«	—	50—60	«
10.2	«	«	—	25—30	«	4.6	«	«	—	60—70	«
10.7	«	«	—	30—35	«	2.5	«	«	over	70	«
7.4	«	«	—	35—40	«	17.0	«	«	ukjendt.		

Sygdommens varighet (tabel XIV¹⁾) var for:

33.3	pct.	under	1/2	aar.
13.5	«	«	1/2—1	«
8.7	«	«	1—2	«
28.6	«	«	2	« og derover.
15.9	«	ukjendt.		

De indkomnes hjemstavn (tabel XVI) er opgitt for 1 425. Av disse var 66.9 pct. fra landdistriktsene, 32.1 fra byene; 0.9 pct. var hjemmehørende i utlandet. Av de for første gang i norsk asyl indkomne (tabel XVII) var 61.8 pct. fra landdistriktsene, 36.9 pct. fra byene, 1.3 pct. fra utlandet.

Med hensyn til *egteskapsforhold* (tabel XVIII¹⁾) var 59.8 pct. ugifte, 31.8 pct. gifte, 7.2 pct. i enkestand og 1.0 pct. fraskilte. 0.2 pct. var ukjendt.

¹⁾ Tabellene XII, XIII, XIV, XVII, XVIII, XIX og XX omfatter kun de for første gang i et norsk asyl indlagte.

En sammenstilling av de oppivne *aarsaker til sindssygdom* er gjort i tabel XIX¹⁾. Av 831 er ingen aarsak oppgit for 249 eller 30.0 pct. Blandt de andre 582 anføres arvelig anlæg overhovedet hos 286 eller 49.1 pct., psykiske aarsaker hos 86 eller 14.8 pct., drik hos 69 eller 11.9 pct. og syfilis hos 54 eller 9.3 pct.

Stand og stilling (tabel XX¹⁾) er oppgit for 810. Herav tilhørte:

25.3	pct.	bonde-, husmands- og inderstanden,
24.6	«	arbeiderstanden,
13.7	«	haandverkerstanden,
12.8	«	tjenerstanden.
10.0	«	sjømandsstaden (fiskere),
5.1	«	handelsstanden.

Arbeidsvirksomheten blandt de sindssyke fremgaar av tabel XXI. Av alle patienter arbeidet 31.6 pct. (mænd 33.9 pct., kvinder 29.1 pct.).

Ved hvert asyl var forholdet av arbeidende syke til middelbelægget følgende:

Kriminalasylet	82.1	pct.	Rosenbergs	42.2	pct.
Rønvik	61.3	«	Gaustad	40.4	«
Valen	54.4	«	Prestsæter	37.1	«
Rotvold	54.4	«	Blakstad	36.4	«
Oslo	49.4	«	Bratsberg	35.6	«
Sanderud	48.9	«	Møllendal	34.7	«
Trondhjem	48.7	«	Kristiansand	32.5	«
Eg	47.0	«	Dikemark	22.8	«
Neevengaarden	44.5	«	Dale	19.0	«
Opdøl	43.4	«			

Bruk av *isolation og mekaniske tvangsmidler* sees av tabel XXII.

I tabel XXIII meddeles et utdrag av regnskapene fra statens og de kommunale asyler.

Den psykiatriske undervisning ved *Gaustad* asyl fulgtes i første semester av 14, i andet av 20 studenter.

Direktørerne eller bestyrerne for asylene var: Dr. med. R. Vogt (Gaustad). Dr. med. H. Holm (Dikemark). L. Aall (Oslo). H. Dedichen (Dedichens). T. Dahle (Blakstad). C. Wefring (Sanderud). P. Hansteen (Prestsæter). J. Henrichs (Bratsbergs). K. Klausen (Kristiansands). H. Platou (Eg). A. Horne (Dale). H. Arnesen (Valen). L. Langberg (Neevengaarden). Dr. med. C. Looft (Rosenbergs). E. Martens (Møllendal). C. Wingard (Opdøl). Dr. med. H. Evensen²⁾ (Trondhjem). O. Søllied (Rotvold). J. Widerøe (Rønvik).

Av deres beretninger for hvert enkelt asyl leveres i det følgende et samlet utdrag.

¹⁾ Se foregaaende side.

²⁾ Ogsaa bestyrer av Kriminalasylet.

Tabeller.

Tabel 1. Oversigt over tallet paa (

Tableau du mouvement des hospices d'aliénés indiquant pour chaque

Asyler.	Tilbakeliggende ved utgangen av 1912.				Indkommet i 1913.		Tilsammen behandlet i 1913.				helbredet.		bedret.		
	Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav	
		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.
Gaustad	356	197	159	205	103	102	561	300	261	35	8	27	55	35	
Dikemark	456	247	209	114	65	49	570	312	258	17	12	5	28	14	
Oslo	62	-	62	23	-	23	85	-	85	5	-	5	12	-	
Dedichens	59	25	34	47	32	15	106	57	49	2	2	-	31	12	
Blakstad	139	70	69	9	5	4	148	75	73	1	1	-	3	1	
Sanderud	139	80	59	43	29	14	182	109	73	2	1	1	3	1	
Prestsæter	-	-	-	162	91	71	162	91	71	3	3	-	1	-	
Bratsberg	120	64	56	17	11	6	137	75	62	6	4	2	-	-	
Kristiansand	29	14	15	7	3	4	36	17	19	-	-	-	3	1	
Eg	301	152	149	122	66	56	423	218	205	33	18	15	16	5	
Dale	-	-	-	50	29	21	50	29	21	-	-	-	-	-	
Valen	190	96	94	59	26	33	249	122	127	16	7	9	22	9	
Neevengaarden....	322	139	183	97	42	55	419	181	238	22	8	14	38	20	
Rosenbergs	124	124	-	23	23	-	147	147	-	-	-	-	3	3	
Møllendal	86	48	38	32	12	20	118	60	58	-	-	-	10	2	
Opdøl	-	-	-	87	46	41	87	46	41	-	-	-	1	1	
Trondhjem.....	88	44	44	11	7	4	99	51	48	4	1	3	1	-	
Rotvold	275	150	125	175	93	82	450	243	207	33	16	17	28	15	
Rønvik	299	159	140	141	76	65	440	235	205	18	6	12	46	24	
Kriminalasylet	31	31	-	3	3	-	34	34	-	-	-	-	-	-	
Tilsammen	3 076	1 640	1 436 ¹⁾	1427	762	665	4503	2402	2101	197	87	110	301	143	1

¹⁾ Egentlig kun ca. 1 300 (8 opgit flyttet til Opdøl fra Møllendal, 39 til Dale fra Berger)²⁾ De nye asyler, Prestsæter, Dale og Opdøl blev aapnet henholdsvis 3dje september, 11

aa sindssykeasylene behandlede.

spice le nombre des malades et le total des journées d'entretien.

at										Middel- belæg.	Forplei- nings- dage.					
ihelbredet.	efter avgit erklæring.				Døde.		Tilsammen utgaat og død.									
	Derav		Derav		Tils.		Derav		Tils.		Derav					
	md.	kv.	Tils.	md.	kv.	Tils.	md.	kv.	Tils.	md.	kv.					
89	55	34	1	1	-	24	12	12	204	111	93	357	189	168	359.1	131 066
33	20	13	-	-	-	24	19	5	102	65	37	468	247	221	460.3	168 027
7	-	7	-	-	-	2	-	2	26	-	26	59	-	59	60.7	22 159
27	15	12	-	-	-	2	1	1	62	30	32	44	27	17	46.6	17 009
-	-	-	-	-	-	6	4	2	10	6	4	138	69	69	140.0	51 086
2	-	2	-	-	-	9	2	7	16	4	12	166	105	61	148.0	54 035
1	-	1	-	-	-	1	1	-	6	4	2	156	87	69	139.9	16 295
7	3	4	-	-	-	7	4	3	20	11	9	117	64	53	120.0	43 665
1	-	1	-	-	-	4	3	1	8	4	4	28	13	15	30.8	11 247
58	34	24	1	1	-	15	5	10	123	63	60	300	155	145	297.7	108 659
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	29	21	45.3	951
10	3	7	1	1	-	16	13	3	65	33	32	184	89	95	189.4	69 135
19	4	15	3	3	-	27	12	15	109	47	62	310	134	176	325.1	118 656
26	26	-	-	-	-	11	11	-	40	40	-	107	107	-	120.7	44 049
20	13	7	-	-	-	9	4	5	39	19	20	79	41	38	86.4	31 541
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	86	45	41	69.6	3 551
3	1	2	1	1	-	2	1	1	11	4	7	88	47	41	91.1	33 269
115	65	50	-	-	-	21	11	10	197	107	90	253	136	117	280.5	102 376
49	33	16	1	1	-	27	13	14	141	77	64	299	158	141	301.9	110 201
5	5	-	-	-	-	-	-	-	5	5	-	29	29	-	31.3	11 420
472	277	195	8	8	-	207	116	91	1185	631	554	3 318	1 771	1 547	²⁾ 3 146	1 148 397

syler, 61 fra Rotvold til andre asyler; 5 indkom i sidstnævnte asyl 2 ganger i aarets løp).
december og 10de november 1913.

Tabel II. Forholdet mellem de følgende tal.

Tableau du mouvement des hospices d'aliénés, indiquant le nombre

Asyler.	Tilbakeliggende fra 1912.						Indkommet i 1913.						Tils. behan-		
	Fattige.			Private.			Fattige.			Private.			Fattige.		
	Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav		Tils.	Derav	
		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		md.	kv.		md.	k
Gaustad	297	162	135	59	35	24	152	76	76	53	27	26	449	238	2
Dikemark.....	445	242	203	11	5	6	113	65	48	1	-	-	558	307	2
Oslo.....	24	-	24	38	-	38	13	-	13	10	-	10	37	-	3
Dedichens	-	-	-	59	25	34	-	-	-	47	32	15	-	-	-
Blakstad	129	63	66	10	7	3	9	5	4	-	-	-	138	68	-
Sanderud	130	77	53	9	3	6	38	27	11	5	2	3	168	104	0
Prestsæter	-	-	-	-	-	-	153	86	67	9	5	4	153	86	6
Bratsberg	104	59	45	16	5	11	12	8	4	5	3	2	116	67	4
Kristiansand	29	14	15	-	-	-	5	2	3	2	1	1	34	16	1
Eg	249	125	124	52	27	25	86	46	40	36	20	16	335	171	16
Dale	-	-	-	-	-	-	46	25	21	4	4	-	46	25	2
Valen	181	92	89	9	4	5	54	25	29	5	1	4	235	117	11
Neevengaarden....	280	117	163	42	22	20	71	30	41	26	12	14	351	147	20
Rosenbergs	112	112	-	12	12	-	22	22	-	1	-	1	134	134	-
Møllendal	84	47	37	2	1	1	32	12	20	-	-	-	116	59	8
Opdøl	-	-	-	-	-	-	85	45	40	2	1	1	85	45	4
Trondhjem	83	43	40	5	1	4	9	5	4	2	2	-	92	48	4
Rotvold	230	129	101	45	21	24	150	85	65	25	8	17	380	214	10
Rønvik	295	158	137	4	1	3	136	74	62	5	2	3	431	232	19
Kriminalasylet	31	31	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	34	34	-
Tilsammen	2 703	1 471	1 232	373	169	204	1189	641	548	238	120	118	3892	2112	178

19 er i aarets løp opgit overflyttet fra privat til offentlig forpleining (Blakstad 2, Sande 1, Oslo 1, Rotvold 3).

ffentlig og privat regning behandlede.

Is aliénés indigents et celui appartenant aux classes aisées.

t i 1913.		Utgaat.				Døde.				Tilbakeliggende ved utgangen av 1913.					
		Private.		Fattige.		Private.		Fattige.		Private.		Fattige.		Private.	
Tils.	Derav	Tils.	Derav	Tils.	Derav	Tils.	Derav	Tils.	Derav	Tils.	Derav	Tils.	Derav	Tils.	Derav
		md.	kv.	md.	kv.	md.	kv.	md.	kv.	md.	kv.	md.	kv.	md.	kv.
112	62	50	151	84	67	29	15	14	18	8	10	6	4	2	280
12	5	7	75	46	29	3	-	3	24	19	5	-	-	-	146
48	-	48	6	-	6	18	-	18	2	-	2	-	-	-	217
106	57	49	-	-	-	60	29	31	-	-	-	2	1	1	134
10	7	3	3	1	2	1	1	-	5	4	1	1	-	1	65
14	5	9	5	2	3	2	-	2	9	2	7	-	-	-	100
9	5	4	-3	3	-	2	-	2	1	1	-	-	-	-	82
21	8	13	11	6	5	2	1	1	6	4	2	1	-	1	42
2	1	1	3	2	1	1	-	1	3	2	1	1	1	-	18
88	47	41	86	44	42	22	14	8	10	4	6	5	1	4	118
4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56
14	5	9	44	19	25	5	1	4	15	12	3	1	1	-	126
68	34	34	67	27	40	15	8	7	20	10	10	7	2	5	112
13	13	-	29	29	-	-	-	-	10	10	-	1	1	-	95
2	1	1	30	15	15	-	-	-	8	4	4	1	-	1	40
2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38
7	3	4	8	2	6	1	1	-	2	1	1	-	-	-	44
70	29	41	157	86	71	19	10	9	16	11	5	5	-	5	117
9	3	6	110	62	48	4	2	2	27	13	14	-	-	-	90
-	-	-	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46
611	290	321	794	434	360	184	82	102	176	105	71	31	11	20	2934
															1582
															1352
															384
															189
															195

Rud 1, Eg 5, Valen 1, Neevengaarden 3, Rotvold 6, Rønvik 1) og 4 fra offentlig til privat

Tabel III. Interkurrente sygdommer

Cas des maladies intercurrentes

Sygdom.	I alt behan- dele tilfælde.			Gaustad.		Dikemark.		Oslo.		Sanderud.		Prestsaeter			
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	
		md.	kv.												
Angina.....	48	17	31	15	25	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Anæmi.....	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Apoplexi.....	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Appendicit.....	5	2	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bronkit, bronkopn.	36	16	20	10	8	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Combustio.....	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Conjunctivit.....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Contusio.....	12	9	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cysttit, cystopyelit etc.....	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarré, enterit etc.	143	74	69	15	8	-	-	-	2	2	5	-	-	-	-
Difteri.....	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Distorsio.....	¹⁾ 4	1	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Erysipelas.....	10	1	9	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erythema nodos.....	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Fractur.....	²⁾ 10	3	7	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Hernia.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudsygdomme.....	³⁾ 16	5	11	2	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Hysteri.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Influensa.....	58	10	48	-	-	-	-	27	-	-	-	-	-	-	-
Katarr.....	17	8	9	8	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (cancer, sar- com).....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lumbago.....	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Luxatio humeri.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Menor-metrorrhagi.....	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Morbilli.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nephrit.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parotit.....	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Periostit.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peritonit.....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pleurit, empyem.....	11	7	4	3	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-
Pneumoni.....	10	5	5	3	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Purpura rheum.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyogene infektioner (abces, carbunkel, furunkel lymfan- git etc.).....	⁴⁾ 96	62	34	11	4	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Rheum. art. ac.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rubeole.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose.....	44	24	20	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tyfoidfeber.....	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcera.....	9	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulcus ventriculi.....	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vulnera.....	11	6	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Øiensygdomme.....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Øresygdomme.....	5	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diverse andre sygd.	14	7	7	⁵⁾ 2	-	-	-	-	-	-	-	⁶⁾ 2	-	-	-
Tilsammen	602	281	321	71	72	1	32	2	5	14	1	-	-	-	-

¹⁾ Derav opgit 2 pedis og 1 genus. ²⁾ Colli femoris 7, ossis phalang. I 1, radii 1, claviculae 1, Highmoribetændelse 1; carbunkel, furunkel 10; flegmone 2; panaritium 4; pyæmi 1. ⁵⁾ Feb lammelse 1. — Vitia organic. cordis 2. ⁶⁾ Hydrocele. — Hæmatemesis. — Tendovaginitis.

aa asylene 1913.

ans les hospices d'aliénés.

Bratsberg.		Kristian-sand.		Eg.		Valen.		Neeven-gaarden.		Opdøl.		Trond-hjem.		Rotvold.		Rønvik.		
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	
-	-	-	-	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	
-	-	-	-	-	1	5	9	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	
1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	9	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	4	
-	-	-	-	-	-	53	46	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-	
-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	3	-	
2	4	-	-	-	-	6	17	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	
1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	2	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	
3	-	-	-	3	5	39	17	-	-	1	1	1	2	2	3	1	-	
-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	1	-	-	4	3	9	2	2	-	-	-	-	-	-	8	9	-	
-	1	-	-	-	-	-	3	3	-	2	-	-	-	1	-	1	-	
-	-	1	-	1	1	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	7)	1	8)	3	9)	3	10)	1	11)	1	-	-	12)	1	-
7	11	1	1	14	25	144	123	8	6	1	5	2	6	8	22	19	-	

⁶⁾ Opgit: herpes zoster 7, eczem 2, dermatitis ex veronale 2. ⁴⁾ Opgit: absces 18; antrum herpetica (gastrica). — Tumor cerebri. ⁶⁾ Vit. organic. cordis. ⁷⁾ Bursitis gonorrhoeic. ⁸⁾ Hjerte-

¹⁰⁾ Helminthiasis. ¹¹⁾ Ileus. ¹²⁾ Paralysis nervi facialis.

Tabel IV. Tilsamme

Nombre des aliés

Sygdom.	Alle asyler.		Gaustad.		Dike-mark.		Oslo.		Dedi-chens.		Blak-stad.		Sande-rud.		Prest-sæter.		Brat-berg	
	Tils.	Derav		M.	K.	M.	K.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	I.
		md.	kv.															
Melancholia.....	537	181	356	34	75	19	20	22	7	5	6	2	1	3	10	16	2	
Mania.....	245	96	149	20	29	5	2	12	1	1	-	1	1	-	5	3	-	
Amentia.....	117	43	74	1	-	7	11	-	-	-	-	4	-	-	-	-	1	
Dementia.....	2389	1356	1033	143	92	172	179	34	16	10	43	33	77	43	48	33	60	
Paranoia.....	261	165	96	5	6	22	3	3	2	2	2	2	-	6	1	10	11	
Insania periodica..	255	95	160	3	3	15	15	1	16	28	3	7	4	15	3	-	5	
— epileptica ..	81	62	19	8	-	2	1	-	-	-	2	1	2	3	8	2	-	
— hysterica ..	96	7	89	3	27	1	10	6	-	2	-	10	-	1	-	1	-	
— hypochondr.	21	17	4	5	-	4	1	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	
— degenerat..	176	121	55	36	22	23	9	-	4	-	11	11	2	2	2	1	-	
— neurasthen..	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
Alcoholismus.....	64	64	-	11	-	11	-	-	5	-	2	-	1	-	2	-	-	
Paralysis generalis	91	75	16	17	3	24	5	1	5	-	-	-	-	-	-	-	1	
Vitia organica cer.	15	11	4	1	-	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Idiotia(imbecillitas)	134	92	42	11	4	1	1	5	1	1	6	4	14	5	1	2	3	
Til observation....	16	15	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Tilsammen.	4503	2402	2101	300	261	312	258	85	57	49	75	73	109	73	91	71	75	

¹⁾ Dem. sec. 1 m. 3 k., D. sen. 1 m. 3 k., D. præcox 11 m. 4 k., D. paranoid. 3 m. ²⁾ D.

Tabel V. Ind-

Nombre des entrées dan

Sygdom.	Alle asyler.		Gaustad.		Dike-mark.		Oslo.		Dedi-chens.		Blak-stad.		Sande-rud.		Prest-sæter.		Brats-berg.	
	Tils.	Derav		M.	K.	M.	K.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
		md.	kv.															
Melancholia.....	217	78	189	8	29	5	6	6	5	3	1	-	-	1	10	16	-	
Mania.....	111	40	71	7	19	1	1	3	-	1	-	-	-	5	3	-	-	
Amentia.....	35	18	17	1	-	1	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	
Dementia.....	681	381	300	43	30	30	30	11 ¹⁾	7	-	2	2	18	6	48	33	9	
Paranoia.....	59	39	20	1	-	1	-	-	-	-	-	-	5	-	10	11	-	
Insania periodica..	81	33	48	1	2	4	5	- ³⁾	9 ³⁾	10	1	1	2	5	3	-	-	
— epileptica ..	26	19	7	2	-	1	-	-	-	-	-	-	1	8	2	-	-	
— hysterica ..	24	1	23	-	9	-	1	2	-	1	-	-	-	-	1	-	-	
— hypochondr.	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
— degenerat..	53	37	16	20	10	5	2	-	2	-	1	-	1	1	2	1	-	
— neurasthen..	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
Alcoholismus.....	27	27	-	2	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	2	-	-	
Paralysis generalis	55	49	6	10	1	11	1	-	5	-	-	-	1	-	-	-	-	
Vitia organica cer.	7	5	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Idiotia(imbecillitas)	29	16	13	1	1	-	-	1	-	-	-	-	2	-	1	2	1	
Til observation...	16	14	2	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Tilsammen.	1427	762	665	103	102	65	49	23	32	15	5	4	29	14	91	71	11	

¹⁾ D. sen. 1; D. præcox 4; D. paranoid. 2. ²⁾ Begge D. præcox. ³⁾ Opført under dia-

ehandlet.

xités dans les hospices.

ristian-sand.		Eg.		Dale.		Valen.		Neeven-gaarden.		Rosen-bergs.		Møllen-dal.		Opdøl.		Trond-hjem.		Rot-vold.		Røn-vik.		Krimi-nal-asylet.	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	
-	2	18	64	1	5	8	13	6	24	1	6	10	1	-	1	5	35	44	24	41	1		
-	-	17	31	2	1	7	11	6	17	2	7	2	-	-	2	1	13	14	8	23	-		
-	-	3	6	-	-	1	21	39	6	-	-	-	-	-	1	3	7	-	4	1			
11	11	96	55	24	13	85	70	82	113	99	37	40	36	32 ^a	86	30	134	105	145	103	12		
1	6	40	21	1	2	1	13	26	18	3	2	-	-	-	1	21	5	14	7	3			
-	-	9	15	-	-	6	24	4	7	1	-	1	3	2	3	1	13	16	5	12			
-	-	2	-	-	-	4	1	11	2	6	3	2	2	1	1	1	4	4	7	1			
-	-	6	-	-	-	2	4	1	2	-	-	-	-	2	-	3	-	3	-	9			
-	-	10	3	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2		
-	-	9	-	-	-	-	-	6	1	5	1	-	2	1	2	2	4	2	8	1			
-	-	2	-	1	-	2	-	9	3	-	-	-	-	-	-	-	3	-	6	-	3		
1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-		
3	-	11	4	-	-	3	3	6	2	5	3	1	1	3	2	2	6	-	10	4	5		
-	-	1	-	-	-	1	-	7	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-		
17	19	218	205	29	21	122	127	181	238	147	60	58	46	41	51	48	243	207	235	205	34		

præcox 34 m. 29 k., D. sen. 2 m. 1 k.

kommet.

es hospices d'aliénés.

Kristian-sand.		Eg.		Dale.		Valen.		Neeven-gaarden.		Rosen-bergs.		Møllen-dal.		Opdøl.		Trond-hjem.		Rot-vold.		Røn-vik.		Krimi-nal-asylet.	
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	
-	2	13	23	1	5	2	3	-	8	-	1	4	1	-	-	1	18	22	13	7	-		
-	-	9	11	2	1	1	3	3	8	-	-	-	-	-	1	-	8	8	3	12	-		
-	-	1	2	-	-	-	-	9	9	2	-	-	-	-	-	3	1	-	1	-	-		
1	-	20	10	24	13	20	19	13	24	17	9	14	36	32 ^a	1	1	45	41	37	34	1		
1	2	9	2	1	2	-	-	-	2	4	1	-	-	-	-	2	1	4	-	-	-		
-	-	2	6	-	-	1	7	-	1	-	-	3	2	1	-	5	5	1	3	-	-		
-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	2	1	-	1	2	2	-	-		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	1	-	1	-	5		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-		
1	-	8	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	-	-		
-	-	1	-	1	-	-	-	8	2	-	-	-	-	-	-	1	6	1	5	-	-		
-	-	2	1	-	-	-	-	2	1	-	-	1	1	3	-	-	3	-	4	3	1		
-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-		
3	4	66	56	29	21	26	33	42	55	23	12	20	46	41	7	4	93	82	76	65	3		

gnosē manisk depression.

Tabel VI. Ut-

Nombre des sorties

Sygdom.	Alle asyler.			Gaustad.		Dike-mark.		Oslo.	Dedi-chens.	Blak-stad.	Sand-erud.				
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Md.	Kv.								
		md.	kv.												
Melancholia	65	26	39	3	9	2	2	4	1	1	.				
Mania	61	24	37	4	10	1	-	1	-	-	.				
Amentia	21	10	11	-	-	1	1	-	-	-	.				
Dementia	18	7	6	-	-	2	2	-	-	-	1				
Insania periodica	14	6	8	-	-	-	-	-	2) 1	-	.				
— hysterica	8	1	7	-	6	-	-	-	-	-	.				
— degenerativa	3	1	2	1	2	-	-	-	-	-	.				
Alcoholismus	12	12	-	-	-	6	-	-	-	-	.				
Tilsammen	197	87	110	8	27	12	5	5	2	1	1				

¹⁾ D. præcox.²⁾ Manisk depression.

Tabel VII. Ut-

Nombre des sorties en

Sygdom.	Alle asyler.			Gaustad.		Dike-mark.		Oslo.	Dedi-chens.	Blak-stad.	Sand-erud.				
	Til.	Derav		Md.	Kv.	Md.	Kv.								
		md.	kv.												
Melancholia	75	22	53	7	7	4	3	5	2	2	.				
Mania	29	13	16	3	2	-	-	4	-	1	.				
Amentia	8	2	6	-	-	1	1	-	-	-	.				
Dementia	90	52	38	6	6	3	3	2	1	1	.				
Paranoia	6	4	2	1	-	-	-	-	-	-	.				
Insania periodica	39	11	28	-	-	3	5	-	2) 5	14	.				
— epileptica	9	7	2	4	-	-	-	-	-	-	.				
— hysterica	10	3	7	1	3	-	-	1	-	1	.				
— hypochondrica	2	2	-	1	-	1	-	-	-	-	.				
— degenerativa	17	13	4	9	1	1	2	-	3) 1	-	1				
— neurasthenica	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	.				
Alcoholismus	6	6	-	2	-	-	-	-	3	-	.				
Paralysis generalis	2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	.				
Idiotia (imbecillitas)	7	5	2	1	1	-	-	-	-	-	.				
Tilsammen	301	143	158	35	20	14	14	12	12	19	1				

¹⁾ Begge opførte under diagnosen D. præcox.²⁾ Alle undtagen 1 kvinde opført under diagnosen manisk depression.³⁾ Insania constitutionalis.

krevet helbredet.

État de guérison.

Prest-sæter.	Brats-berg.			Eg.		Valen.		Neeven-gaarden.		Trond-hjem.		Rotvold.		Rønvik.		
Md.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
1	2	-	3	7	-	1	1	2	-	-	7	8	5	6		
1	-	-	8	6	2	2	2	5	1	1	4	8	1	4		
-	-	1	2	1	-	3	1	7	-	-	2	1	-	-	2	
-	2	1	2	1	1	5	-	-	-	1)	1	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
3	4	2	18	15	7	9	8	14	1	3	16	17	6	12		

skrevet bedret.

État d'amélioration.

Prest-sæter.	Kristian-sand.		Eg.		Valen.		Neeven-gaarden.		Rosen-bergs.		Møllen-dal.		Opdøl.		Trond-hjem.		Rotvold.		Rønvik.	
Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	
1	-	2	1	10	1	1	-	2	-	1	3	-	-	1	3	5	3	9		
-	-	-	1	-	1	3	3	3	-	-	1	-	-	-	2	-	3	2		
-	-	1	-	-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	1	-	2	-	5	6	10	6	1	-	4	-	-	-	7	4	14	6		
-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1	4	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
1	1	2	5	11	9	13	20	18	3	2	8	1	1	1	15	13	24	22		

Tabel VIII. U

Nombre des sorties

Sygdom.	Alle asyler.			Gaustad.		Dike-mark.		Oslo.		Dedi-chens.		Sande-rud.		Prest-sæter.		Brat-berg	
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Kv.	Kv.	Kv.	M.	I	
		md.	kv.														
Melancholia.....	30	8	22	2	4	1	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Mania.....	19	11	8	2	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Amentia.....	6	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2
Dementia.....	312	192	120	44	24	14	10	2	6	4	1	1	1	1	1	3	3
Paranoia	30	18	12	-	3	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Insania periodica.....	25	11	14	-	-	-	-	-	1	3	5	-	-	-	-	-	-
— epileptica	6	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— hysterica	5	-	5	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
— hypochondrica	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— degenerativa	12	9	3	1	1	2	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus	6	6	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis	7	5	2	2	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitia organica cerebri	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Idiotia (imbecillitas)	11	9	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Tilsammen	472	277	195	55	34	20	13	7	15	12	2	1	3	4	-	-	-

¹⁾ D. præcox.²⁾ Alle 8 opført under diagnosen manisk depression.

Tabel IX

Nombre des décès

Sygdom.	Alle asyler.			Gaustad.		Dike-mark.		Oslo.		Dedi-chens.		Blak-stad.		Sande-rud.			
	Tils.	Derav		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	
		md.	kv.														
Melancholia	22	9	13	1	3	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Mania.....	7	3	4	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Amentia.....	5	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dementia.....	107	52	55	2	6	5	5	1	-	-	-	1	2	1	4	-	-
Paranoia	9	5	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Insania periodica.....	10	4	6	-	1	3	-	-	-	-	2)	1	1	-	-	2	-
— epileptica	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— hysterica	3	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— degenerativa	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Paralysis generalis	25	21	4	5	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitia organica cerebri	8	6	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Idiotia (imbecillitas)	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Tilsammen	207	116	91	12	12	19	5	2	1	1	4	2	2	2	7	-	-

¹⁾ D. præcox.²⁾ Manisk depression.

krevet uhelbredet.

at de non guérison.

Kristian-sand.	Eg.		Valen.		Neeven-gaarden.		Rosen-bergs.	Møllen-dal.	Trond-hjem.		Rotvold.		Rønvik.		Krimi-nal-asylet.
Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Md.
-	1	3	-	-	-	-	-	1	1	-	-	3	8	-	2
-	1	-	1	-	-	2	-	2	-	-	-	5	3	-	-
-	24	12	2	5	1	7	18	9	5	-	1) 2	43	32	25	12
1	4	4	-	-	2	2	-	1	1	-	-	4	1	3	-
-	1	4	-	-	1	1	-	2	-	-	-	5	3	1	-
-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	3	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	2	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	1
-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	1	1
1	34	24	3	7	4	15	26	13	7	1	2	65	50	33	16
															5

Døde.

ans les hospices d'aliénés.

Prest-æter.	Brats-berg.	Kristian-sand.	Eg.		Valen.		Neeven-gaarden.	Rosen-bergs.	Møllen-dal.	Trond-hjem.		Rot-vold.		Rønvik.	
Md.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	M.	K.
-	-	-	-	-	2	1	1	2	2	-	1	-	-	1	1
-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	2	3
1	2	2	1	-	2	6	9	1	5	8	8	3	4	1) 1	5
-	-	-	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	1	-	1	-	2	-	2	2	-	-	1	2	1
-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
1	4	3	3	1	5	10	13	3	12	15	11	4	5	1	1
														11	10
														13	14

Tabel X. Sygdomsform og behand

Répartition par formes de

Sygdom.	Tilbake-liggende fra 1912.	Ind-kommet i 1913.	Til-sammen behandlet i 1913.	hel-bredet.	bedret.
Melancholia	332	217	537	65	7
Mania	143	111	245	61	2
Amentia	85	35	117	21	9
Dementia	1 680	681	2 389	13	3
Paranoia	210	59	261	-	1
Insania periodica	169	81	255	14	3
— epileptica	56	26	81	-	1
— hysterica	73	24	96	8	1
— hypochondrica	17	4	21	-	1
— degenerativa	119	53	176	3	1
— neurasthenica	3	2	5	-	1
Alcoholismus	35	27	64	12	1
Paralysis generalis	35	55	91	-	1
Vitia organica cerebri	8	7	15	-	1
Idiotia (imbecillitas)	104	29	134	-	1
Til observation	7	16	16	-	1
Tilsammen	3 076	1 427	4 503	197	30

Tabel XI. Procentforholdet av tilbakeliggende, indkomne, utdøde.

Rapport du nombre des sorties et décès comparé

	Alle asyler.	Gaustad.	Dike-mark.	Oslo.	Dedi-chens.	Blakstad.	Sande-rud.	Pres-sate
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
Tilbakeliggende fra 1912	68.3	63.5	80.0	72.9	55.7	93.9	76.4	..
Indkommet i 1913	31.7	36.5	20.0	27.1	44.3	6.1	23.6	100.0
Utgåat helbredet	4.4	6.2	3.0	5.9	1.9	0.7	1.1	1.9
— bedret	6.7	9.8	4.9	14.1	29.2	2.0	1.7	0.6
— uhelbredet	10.4	15.9	5.8	8.2	25.5	-	1.1	0.6
— etter avgitt erklæring	0.2	0.2	-	-	-	-	-	-
Døde	4.6	4.3	4.2	2.4	1.9	4.1	4.9	0.0
Tilsammen utgaat og døde	26.3	36.4	17.9	30.6	58.5	6.8	8.8	3.5
Tilbakeliggende ved årets utgang	73.7	63.6	82.1	69.4	41.5	93.2	91.2	96.5

Tilgæns utfald for alle asyler.

Maladie et résultat du traitement.

År			Tilbage- liggende ved ut- gangen av 1913.	Procentforhold til					
				alle for samme sygdom behandlede				alle	
uhel- øredet.	efter avgit er- klæring.	død.	hel- bredede.	bedrede.	uhel- bredede.	døde.	behand- lede.	ind- komne.	
30	-	22	343	12.1	14.0	5.6	4.1	11.9	15.2
19	-	7	131	24.9	11.8	7.8	2.9	5.4	7.8
6	-	5	77	17.9	6.8	5.1	4.3	2.6	2.5
312	-	107	1 870	0.5	3.8	13.1	4.5	53.1	47.7
30	-	9	218	-	2.3	11.5	3.4	5.8	4.1
25	-	10	166	5.5	15.3	9.8	3.9	5.7	5.7
6	-	6	60	-	11.1	7.4	7.4	1.8	1.8
5	-	3	70	8.3	10.4	5.2	3.1	2.1	1.7
2	-	-	14	-	9.5	9.5	-	0.5	0.3
12	-	2	144	1.7	9.7	6.8	1.1	3.9	3.7
-	-	-	4	-	20.0	-	-	0.1	0.1
6	-	1	38	18.8	9.4	9.4	1.6	1.4	1.9
7	-	25	59	-	2.2	7.7	27.5	2.0	3.9
1	-	8	6	-	-	6.7	53.3	0.3	0.5
11	-	2	115	-	5.2	8.2	1.5	3.0	2.0
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
472	8	207	3 318						

Gaaede og døde til de paa hvert asyl tilsammen behandlede.

U total des aliénés traités dans les hospices.

Brats- berg.	Kri- stian- sand.	Eg.	Dale.	Valen.	Neeven- gaarden.	Rosen- bergs.	Møllen- dal.	Opdøl.	Trond- hjem.	Rot- vold.	Røn- vik.	Kriminal- asylet.
pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.	pet.
87.6	80.6	71.2	-	76.3	76.8	84.4	72.9	-	88.9	61.1	68.0	91.2
12.4	19.4	28.8	100.0	23.7	23.2	15.6	27.1	100.0	11.1	38.9	32.0	8.8
4.4	-	7.8	-	6.4	5.3	-	-	-	4.1	7.3	4.1	-
-	8.3	3.8	-	8.8	9.1	2.0	8.5	1.1	1.0	6.2	10.5	-
5.1	2.8	13.7	-	4.0	4.5	17.7	17.0	-	3.0	25.6	11.1	14.7
-	-	0.3	-	0.5	0.7	-	-	-	1.0	-	0.2	-
5.1	11.1	3.5	-	6.4	6.4	7.5	7.6	-	2.0	4.7	6.1	-
14.6	22.2	29.1	-	26.1	26.0	27.2	33.1	1.1	11.1	43.8	32.0	14.7
85.5	77.8	70.9	100.0	73.9	74.0	72.8	66.9	98.9	88.9	56.2	68.0	85.3

Tabel XII. De for første gang i et norsk asyl indkomnes alder ved indlæggelsen.

Répartition par âge lors de l'admission des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien.

Sygdom.	Tilsammen.	Derav		Under 20 aar.		20—30		30—40		40—50		50—60		60—70		70—80		80—90		Uopgit.	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Melancholia.....	157	61	96	2	2	13	20	6	26	18	12	12	25	7	9	3	1	-	1	-	-
Mania.....	67	20	47	5	13	8	18	2	4	2	5	1	4	1	-	1	1	-	-	-	2
Amentia.....	30	14	16	2	3	5	1	3	9	2	1	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Dementia.....	354	185	169	14	8	70	39	42	37	20	27	15	23	17	20	5	13	1	2	1	-
Paranoia.....	27	22	5	-	-	1	1	8	-	4	1	5	3	3	1	-	-	1	-	-	-
Insania periodica.....	27	9	18	-	-	1	2	5	3	3	2	5	2	3	-	-	-	-	-	-	1
— epileptica.....	11	8	3	1	1	2	1	4	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— hysterica.....	13	1	12	-	2	-	3	-	3	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
— hypochondrica.....	2	1	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— degenerativa.....	41	29	12	3	-	10	5	11	4	2	2	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-
— neurasthenica.....	2	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alcoholismus.....	22	22	-	-	-	6	-	8	-	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Paralysis generalis.....	48	44	4	-	-	3	-	18	-	14	2	8	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Vitia organica cerebri.....	6	5	1	-	-	1	-	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Idiotia (imbecillitas).....	22	15	7	4	1	5	3	2	3	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Til observation.....	5	4	1	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	834	442	392	31	31	129	96	111	90	75	59	53	64	31	31	9	15	2	3	1	3

Tabel XIII. Alder, i hvilken de første symptomer ytret sig hos de for første gang
i et norsk asyl indkomne.

L'âge, dans lequel se montrèrent les premiers symptômes chez les aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien.

Sygdom.	Under 15 aar.		15—20		20—25		25—30		30—35		35—40		40—45		45—50		50—60		60—70		Over 70 aar.		Ukjendt eller uopgitt.	
	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.		
Melancholia.....	1	-	4	3	6	9	4	9	3	14	4	9	9	10	7	6	14	22	6	4	1	4	6	
Mania.....	-	3	5	11	5	9	3	7	1	3	-	3	2	4	-	-	1	4	2	-	-	1	2	
Amentia.....	-	-	2	3	4	1	1	-	3	5	1	3	1	-	1	1	-	2	1	1	-	-	1	
Dementia.....	6	2	23	14	35	21	21	11	16	13	10	10	6	7	2	10	11	12	9	13	4	10	42	46
Paranoia.....	-	-	-	-	-	-	-	2	-	4	-	1	1	1	-	5	-	1	3	1	1	-	6	
Insania periodica.....	-	1	1	1	-	1	3	3	2	1	1	1	-	1	-	2	2	2	-	-	-	-	5	
— epileptica.....	1	1	2	-	1	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1
— hysterica.....	-	2	-	1	-	-	-	2	-	1	-	2	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1
— hypochondrica.....	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— degenerativa.....	2	-	3	1	3	1	4	2	6	-	1	3	-	-	-	1	2	1	-	-	-	-	8	3
— neurasthenica.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Alcoholismus.....	-	-	-	-	-	1	-	6	-	6	-	3	-	1	-	1	-	3	-	-	-	-	1	-
Paralysis generalis.....	-	-	-	-	-	-	-	4	-	10	-	6	-	7	2	4	-	5	1	1	-	-	7	1
Vitia organica cerebri.....	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	
Idiotia (imbecillitas).....	13	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Til observation.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	
Tilsammen	23	15	41	34	57	42	50	35	52	37	30	32	28	26	21	22	40	48	20	18	6	15	74	68

Tabel XIV. Sygdommens varighet hos de for første gang i et norsk asyl indlagte.

Durée de la maladie lors de l'admission des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien.

22

1913.

Asyl.	Ialt indkommet.			Under ½ aar.			½—1 aar.			1—2 aar.			2 aar og derover.			Ukjendt varighet.		
	Tils.	Derav		Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.
		md.	kv.															
Gaustad	157	81	76	47	13	34	9	4	5	12	7	5	35	21	14	54	36	18
Dikemark	102	55	47	25	13	12	15	9	6	4	3	1	19	11	8	39	19	20
Oslo	11	-	11	4	-	4	2	-	2	-	-	3	-	3	-	2	-	2
Dedichens	32	22	10	7	4	3	10	6	4	5	3	2	10	9	1	-	-	-
Blakstad	5	3	2	3	2	1	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-
Sanderud	23	13	10	10	4	6	4	2	2	5	3	2	4	4	-	-	-	-
Prestsæter	19	12	7	6	4	2	3	2	1	2	2	-	2	-	2	6	4	2
Bratsberg	17	11	6	2	1	1	4	2	2	2	2	2	9	8	1	-	-	-
Kristiansand	4	3	1	-	-	-	1	1	-	3	2	1	-	-	-	-	-	-
Eg	90	51	39	47	20	27	14	10	4	5	3	2	18	15	3	6	3	3
Dale	10	7	3	2	1	1	3	2	1	2	2	-	2	2	-	1	-	1
Valen	40	17	23	10	6	4	5	-	5	2	1	1	19	7	12	4	3	1
Neevengaarden	73	30	43	28	10	18	9	4	5	13	7	6	22	8	14	1	1	-
Rosenbergs	6	6	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-
Mellendal	8	2	6	4	1	3	1	1	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-
Opdel	12	6	6	-	-	-	-	-	-	1	1	-	10	5	5	1	-	1
Trondhjem	9	6	3	2	2	-	-	-	-	1	-	1	5	3	2	1	1	-
Rotvold	118	63	55	47	22	25	13	5	8	11	8	3	37	23	14	10	5	5
Rønvik	94	50	44	31	14	17	18	8	10	4	2	2	34	26	8	7	-	7
Kriminalasylet	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	!) 831	439	392	277	119	158	112	57	55	72	44	28	238	147	91	132	72	60

!) 3 indlagt til observation (Gaustad 2, Eg 1) ikke medtat.

Tabel XV. De opgivne dødsaarsaker hos de på asylene døde.
Causes des décès indiquées pour les aliénés décédés dans les hospices.

Dødsaarsak.	Tilsammen.				Alder og kjøn.																																
	Derav	nd.	kv.	Gaustad.	Dikemark.	Oslo.	Dedichens.	Blakstad.	Sanderud.	Prestsæter.	Bratberg.	Kristiansand.	Eg.	Valen.	Neerengaarden.	Rosenbergs.	Møllendal.	Trondhjem.	Rotvold.	Rønvik.	15-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	Uopgitt alder.								
Alderdomssvakhet	12	3	9	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	5	-	-	-	-	-	1	3	5	-	3	-	-										
Lungebetændelse (croupøs).....	19	16	3	3	12	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	1	-	-	2	3	1	3	4	2	1	1	-										
Erysipelas	2	1	1	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-											
Septicopyæmi	4	1	3	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	6	6	4	3	3	1	1	3	3	2	1	1	-										
Tuberkulose	53	30	23	6	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	4	3	3	1	1	1	1	1	1											
Anæmi	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-											
Purpura hæmorrhagica	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Apoplexi	11	6	5	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	2	-	1	-	4	1	-	3	1	1	2	1	3	-										
Meningit	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-										
Paralysis generalis	14	11	3	6	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	4	-	-	1	1	4	3	3	3	1	1	-	-										
Insania	14	7	7	2	-	-	-	-	-	1	-	-	1	4	-	1	-	2	3	-	1	1	1	2	1	-	-										
Epilepsi	6	6	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	-	1	-	1	-	1	1	2	1	1	-	-	-										
Tumor cerebri	3	3	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-										
Vitia organica cerebri	2	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-									
Vitia organica cordis	6	2	4	-	3	-	-	-	3	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	1	-	2	1	1	2	-	-	-									
Arteriosclerose	6	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	2	2	2	1	1	1	2	-	-									
Hjertelammelse	11	4	7	1	-	-	-	1	-	1	-	1	2	2	-	-	2	1	-	1	2	1	1	3	1	1	1										
Kronisk bronkit	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-									
Pleurit	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Lungeabsces	2	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-									
Mavetarmkatarr, ente- rit etc.	8	3	5	1	-	-	-	-	2	-	1	-	1	1	-	1	-	1	-	1	1	2	2	1	1	1	-	-									
Peritonit	3	2	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1	1	-	-										
Ileus	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-										
Stenosis pylori	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-									
Kronisk nefrit	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	1	-	-	2	1	1	1	1	-	-	-									
Kræft (cancer og sark.)	6	2	4	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	3	1	-	1	2	2	1	1	1	-										
Marasmus	6	3	3	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1	1	1	1	1	1	-	-									
Selvmord	3	1	2	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	1	-	-	-										
Drukning	2	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-									
Mutilatio sui	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-								
Suffocatio	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-								
Tilsammen	207	116	91	24	24	2	2	6	9	1	7	4	15	16	27	11	9	2	21	27	2	3	14	13	23	9	29	17	22	18	15	14	7	13	4	4	-

Tabel XVI. De indkomnes hjemstavn.

Tableau des entrées réparties par domicile des aliénés.

Hjemstavn.	Tilsammen.	Gaustad.	Dikemark.	Oslo.	Dedichens.	Blakstad.	Sanderud.	Prestsæter.	Bratsberg.	Kristiansand.	Eg.	Dale.	Valen.	Neerengaarden.	Rosenbergs.	Møllendaal.	Opdel.	Trondhjem.	Rotvold.	Rønvik.
Bygdene i:																				
Akershus amt	44	28	2	1	4	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Smaalenenes —	33	29	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Buskerud —	29	25	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jarlsberg og Larvik amt	28	24	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hedmarkens —	60	15	1	-	2	-	39	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-
Kristians —	186	15	2	1	1	-	-	158	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-
Bratsberg —	34	3	-	2	2	-	-	-	14	-	7	-	-	-	2	4	-	-	-	1
Nedenes —	28	-	-	-	1	-	-	-	-	-	23	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Lister og Mandal —	48	-	-	-	-	-	-	-	-	2	38	-	-	-	6	2	-	-	-	-
Stavanger —	52	1	-	-	-	-	-	-	-	11	32	-	5	2	-	1	-	-	-	-
Søndre Bergenhus amt	61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	2	-	7	-	-	1	-
Nordre Bergenhus amt	32	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	28	1	2	-	-	-	-
Romsdals —	118	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	86	-	29	2	-
Søndre Trondhjems amt	49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	45	-	-
Nordre Trondhjems amt	36	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	26	7
Nordlands —	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64	-
Tromsø —	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	-
Finmarkens —	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	22
Bygdene tilsammen	954	140	8	2	19	9	39	158	14	2	79	32	56	32	13	22	86	3	114	123
Bygene:																				
Kristiania	159	21	100	21	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Moss	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Sarpsborg	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fredrikstad	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fredrikshald	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Drammen	12	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hønefoss	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsberg	3	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Holmestrand	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Horten	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tønsberg	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sandefjord	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Larvik	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hamar	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lillehammer	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjøvik	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skien	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Overføres	215	59	102	21	17	-	4	4	1	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	1

Tabel XVI (forts.).

Hjemstavn.	Tilsammen.	Gaustad.	Dikemark.	Oslo.	Dedichens.	Blakstad.	Sanderud.	Prestsæter.	Bratsberg.	Kristiansand.	Eg.	Dale.	Valen.	Neevengården.	Rosenbergs.	Mellendal.	Opdøl.	Trondhjem.	Rotvold.	Rønvik.	Kriminalasylet.
Overført	215	59	102	21	17	-	4	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
orsgrund	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
otodden	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ragerø	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iser	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
rendal	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
rimstad	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ristiansand	12	-	-	1	-	1	-	-	-	4	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
andal	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
arsund	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
lekkefjord	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ogndal	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
gersund	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
andnes	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
tavanger	31	1	1	-	-	-	-	-	-	-	9	17	1	1	2	-	-	-	-	-	-
kudeneshavn	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
laugesund	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bergen	61	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	57	-	-	-	-	-	-	-	1
alesund	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Holde	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansund	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
rondhjem	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	-
tenkjær	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
evanger	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-
Jamsos	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Bøde	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Harvik	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
romsø	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Hammerfest	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Varde	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
adsø	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Byene tilsammen	458	62	105	21	26	-	4	4	3	5	41	18	3	63	10	10	1	7	57	18	-
ra Danmark	3	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
« Sverige	7	2	1	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
« Tyskland	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-
« Østerrike	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Ialt	1425	205	114	23	47	9	43	162	17	7	122	50	59	97	23	32	87	11	173	141	3

¹⁾ Av de som i aarets løp indkom 2 ganger i Rotvold asyl er for to's vedkommende kun en ene gang medtagt her.

Tabel XVII. De for første gang i et norsk asyl indkomnes hjemstavn.
Domicile des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien.

Asyl.	Kristiania.												Utlandet.																																											
	Akershus.			Smaalenene.			Buskerud.			Hedemarken.			Larvik.			Kristians.			Bratsberg.			Nedenes.			Lister og Mandal.			Stavanger.			Søndre Bergenhus.			Bergen.			Nordre Bergenhus.			Romsdal.			Søndre Trondhjem.			Nordre Trondhjem.			Nordland.			Trønsø.			Finmarken	
Gaustad	8	22	28	11	11	25	4	17	4	12	1	1	13	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Dikemark	89	1	2	2	-	-	-	8	-	1	-	-	21	2	2	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Oslo	10	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	21	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Dedichens	9	5	2	2	-	-	-	2	-	1	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Blakstad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	2	2	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Sanderud	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Prestsæter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Bratsberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Kristiansand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Eg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Dale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Valen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Neevengaarden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Rosenbergs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Møllendal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Opdøl	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Trondhjem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Rotvold	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Rønvik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Kriminalasylet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	1	1	14	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																	
Tilsammen	116	31	32	11	27	11	19	4	38	2	39	2	25	9	23	5	33	13	23	21	36	47	25	32	8	32	37	28	5	39	3	16	1	16	11																					
		43	38	23	40	41	34	28	46	44	40	69	33	42	17	27																																								

¹⁾ 820 (514 fra bygdene og 306 fra byene).

¹⁾ Se anm. tab. XIV.

Tabel XVIII. Oversigt over egteskapsforholdene hos de for første gang i et
norsk asyl indkomne.

État civil des aliénés reçus pour la première fois dans un hospice norvégien.

Asyl.	Tilsammen.			Ugifte.			Giftie.			I enkestand.			Fraskilte.			Ukjendt.	
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.
Gaustad	157	81	76	91	51	40	54	26	28	11	4	7	1	-	1	-	-
Dikemark.....	102	55	47	62	34	28	28	17	11	7	1	6	3	1	2	2	2
Oslo.....	11	-	11	5	-	5	4	-	4	1	-	1	1	-	1	-	-
Dedichens	32	22	10	17	13	4	14	9	5	1	-	1	-	-	-	-	-
Blakstad.....	5	3	2	4	3	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Sanderud	23	13	10	17	10	7	4	1	3	2	2	-	-	-	-	-	-
Prestsæter	19	12	7	12	6	6	7	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Bratsberg.....	17	11	6	10	6	4	4	3	1	3	2	1	-	-	-	-	-
Kristiansand	4	3	1	1	1	-	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Eg	90	51	39	48	29	19	38	20	18	4	2	2	-	-	-	-	-
Dale	10	7	3	8	6	2	1	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Valen	40	17	23	19	6	13	16	11	5	5	-	5	-	-	-	-	-
Neevengaarden	73	30	43	44	19	25	24	10	14	5	1	4	-	-	-	-	-
Rosenbergs	6	6	-	4	4	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Møllendal	8	2	6	5	2	3	2	-	2	1	-	1	-	-	-	-	-
Opdøl	12	6	6	10	4	6	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Troudhjem.....	9	6	3	7	5	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Rotvold	118	63	55	69	39	30	35	21	14	13	3	10	1	-	1	-	-
Rønvik	94	50	44	63	34	29	23	11	12	7	5	2	1	-	1	-	-
Kriminalasylet	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen ¹⁾	831	489	392	497	273	224	264	143	121	60	20	40	8	1	7	2	2

¹⁾ Se anm. tab. XIV.

Tabel XIX. De opgivne aarsaker til sindssygdor

Cause présumée de la maladie pour les aliénés reçus

Aarsaker.	Alle asyler.		Gaustad.		Dike-mark.		Oslo.		Dedi-chens.		Blak-stad.		Sande-rud.		Pres-setet	
	Tils.	Derav		M.	K.	M.	K.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.
		md.	kv.													
I. Arvelig anlæg																
er antat hos	286	146	140	28	33	3	9	4	-	-	2	-	7	3	8	
II. I eller uten forbindelse med arvelig anlæg er opgitt følgende andre aarsaker:	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
a. Psykiske aarsaker.																
Religiøse grublerier	7	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	
Sindslidelser (økonomiske bekymringer, ulykkelige familieforhold, ulykkelig kjærlighet etc.)	28	11	17	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	2	-	
Sindsindstryk,	47	16	31	10	23	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	
Fængselsstraf	4	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	
b. Legemlig sygdom.																
Morbilli	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lungetuberkulose	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lupus	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Influensa	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Syfilis	54	44	10	10	1	11	3	3	-	-	-	-	-	-	-	
Malaria	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rakit	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Apoplexi	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Meningit	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Epilepsi	6	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Otit	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Fald, støt, etc. paa hodet	4	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vitia organica cerebri	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Neurastheni	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vitia organica cordis	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Arteriosclerose	4	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kronisk mavekatarr; dyspepsi	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Appendicit	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kyfose	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ruptura urethrae	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
c. Intoxikationer.																
Drik	69	67	2	15	-	28	-	2	-	-	-	-	-	1	-	
d. Fysiologiske utviklingsprocesser.																
Klimakterium	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Graviditet. Barselseng.																
Diegivning	14	-	14	-	7	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-	
Alderdom. Senilitet	29	11	18	2	3	-	1	-	-	-	-	-	2	1	-	

os de for første gang i et norsk asyl indkomne.

sur la première fois dans un hospice norvégien.

rats- ørg.	Kri- stian- sand.	Eg.	Dale.	Valen.	Neeven- gaarden.	Rosen- bergs.	Møllen- dal.	Opdøl.	Trond- hjem.	Rot- vold.	Røn- vik.	Kriminal- asylet.	
	I. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	M. K.	Md.
4	-	-	27	19	3	-	9	10	4	15	2	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-
	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	25	16	20
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	-	1
	-	-	5	6	1	-	2	1	-	-	1	1	-
	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	5	2	-
	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	1	2	-
	1	1	1	1	9	2	-	-	-	-	4	1	7
	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-
	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-
1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	-	1
	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	1	-	-
	-	-	10	2	-	-	-	-	-	-	1	2	1
	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	2	1	1
1	-	1	-	-	1	2	1	6	-	-	2	2	-

Tabel XI

Aarsaker.	Alle asyler.			Gaustad.		Dike-mark.		Oslo.		Dedi-chens.		Blak-stad.		Sande-rud.		Pres-sæte	
	Tils.	Derav		M.	K.	M.	K.	Kv.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
		md.	kv.														
e. <i>Forskjellige svækrende indflydelses.</i>																	
Overanstrengelse (legemlig eller aandelig)	10	5	5	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nattevaak	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Uordenlig liv	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Operation	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
f. <i>Andre aarsaker.</i>																	
Amerikaophold	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Debilitet	19	12	7	11	6	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Imbecillitet. Smaa evner	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lynnedslag	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psykopatisk konstitution	16	5	11	5	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tidligere sindssygdom ..	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
En eller flere av de ovenstaende aarsaker er oppgit for	582	317	265	81	76	32	15	10	-	-	2	1	13	10	12	-	-
Uopgitt, ukjendt eller ingen sikker aarsak oppgit for	249	122	127	-	-	23	32	1	22	10	1	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	¹⁾ 831	439	392	81	76	55	47	11	22	10	3	2	13	10	12	-	-

¹⁾ Se anm. tabel XIV.Tabel XX. Oversigt over de for første gang i e
Profession et condition sociale des aliénés reçus

Stand.	Alle asyler.			Gau-stad.		Dike-mark.		Os-lo.		Dedi-chens.		Blak-stad.		Sand-e-rud.		Pres-sæte	
	Tils.	Derav		M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	
		m.	k.														
Akademisk og teknisk stand	19	13	6	5	-	2	-	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-
Arbeiderstanden	199	131	68	40	25	21	10	4	1	-	2	1	4	1	1	1	1
Bonde-, husmands- og understnd	205	106	99	16	15	1	1	-	5	1	-	-	4	5	10	-	-
Embeds- og bestillingsmandsstand	7	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Haandverkerstanden, maskinister, sy-piker etc.	111	67	44	9	5	18	16	2	1	-	1	1	4	-	-	-	-
Handelsstanden	41	17	24	3	4	-	-	2	7	6	-	-	-	-	-	-	-
Kunstnere (musikere etc.)	3	1	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lærerstanden	7	2	5	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Milit�rstanden	4	2	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Sj�mansstanden, fiskere, loser	81	66	15	3	1	5	1	-	3	1	-	-	1	-	-	-	-
Tjenerstanden, sykepleiere	104	6	98	1	21	-	15	1	-	-	-	-	-	-	4	-	-
Forskjellige andre stillinger	12	9	3	-	-	6	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
L�gsds- og fattiglemmer, omst�ifere etc.	17	7	10	3	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukjendt eller uten stilling	21	11	10	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	¹⁾ 831	439	392	81	76	55	47	11	22	10	3	2	13	10	12	-	-

¹⁾ Se anm. tabel XIV.

orts.).

rats- erg.	Kri- stian- sand.	Eg.	Dale.	Valen.	Neeven- gaardens.	Rosen- bergs.	Mollen- dal.	Opdøl.	Trond- hjem.	Rot- vold.	Røn- vik.	Kriminal- asylet.											
I.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	Md.										
-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-										
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-										
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-										
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
6	-	2	-	40	30	7	2	12	15	20	32	2	-	3	4	3	2	43	30	38	31	1	
5	6	1	1	11	9	7	1	5	8	10	11	4	2	6	3	2	3	1	20	25	12	13	-
11	6	3	1	51	39	7	3	17	23	30	43	6	2	6	6	6	6	3	63	55	50	44	1

Norsk sindssykeasyl indkomnes stand og stilling.

pour la première fois dans un hospice norvégien.

Brats- berg.	Kri- stian- sand.	Eg.	Dale.	Valen.	Neeven- gaardens.	Rosen- bergs.	Mollen- dal.	Opdøl.	Trond- hjem.	Rot- vold.	Røn- vik.	Kriminal- asylet.											
M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	M.										
1	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	2	2	-	11	6	-	-	5	2	8	8	-	2	1	19	7	5	1	1	-	-	-	
4	3	-	-	14	12	-	-	9	7	2	9	4	-	5	3	5	2	26	16	6	15	-	
-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
-	-	1	1	9	4	-	-	1	4	4	1	-	-	-	1	-	9	7	8	3	-	-	
-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	2	4	-	-	1	-	-	2	5	1	1	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	2	26	7	-	-	
-	1	-	-	1	9	-	-	-	7	2	10	-	-	-	-	-	2	2	14	-	12	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	2	1	-	-	1	1	-	-	2	1	2	-	-	-
-	-	-	-	-	7	3	2	1	-	-	-	-	1	6	6	6	6	3	63	55	50	44	1
11	6	3	1	51	39	7	3	17	23	30	43	6	2	6	6	6	6	3	63	55	50	44	1

Tabel XXI. Middeltal av dagl.
Nombres moyen par jour des aliénés occu-

Asyl.	Til-sammen.	Derav		Utearbeide (gaards-, have-, mark- arbeide etc.).			Ved- sagning; bæring a- kul og ved etc.
		md.	kv.	Tils.	Md.	Kv.	
Gaustad	145.2	93.3	51.9	10.2	9.6	0.6	7.4
Dikemark	105.0	50.5	54.5	7.5	7.5	-	5.0
Oslo	30.0	-	30.0	²⁾ 8.9	-	8.9	-
Blakstad	51.0	29.2	21.8	19.2	17.2	2.0	-
Sandernd	72.4	41.6	30.8	15.2	13.4	1.8	7.9
Prestsæter	51.9	25.1	26.8	16.3	16.3	-	3.8
Bratsberg	42.7	27.5	15.2	6.9	6.8	0.1	5.6
Kristiansand	10.0	5.0	5.0	-	-	-	5.0
Eg	140.0	71.1	68.9	16.9	14.1	2.8	11.1
Dale	8.6	3.7	4.9	-	-	-	1.5
Valen	108.1	54.9	48.2	32.4	26.3	6.1	5.0
Neevengaarden	144.8	71.2	73.6	7.4	7.2	0.2	7.3
Rosenbergs	50.9	50.9	-	-	12.2	-	1.0
Møllendal	30.0	19.0	11.0	-	-	-	-
Opdel	30.2	18.4	11.8	-	-	-	7.2
Trondhjem	44.4	22.8	21.6	2.9	2.9	-	5.2
Rotvold	152.6	88.4	64.2	-	28.9	1.5	23.2
Rønvik	185.1	114.9	70.2	44.1	41.2	2.9	7.0
Kriminalasylet	25.7	25.7	-	-	-	-	0.2

¹⁾ Konvoluttarbeide. ²⁾ Herunder ogsaa medtat husgjerning. ³⁾ Fjøsstel, griserøkt, høns Posearbeide 16.44.

Tabel XXII ¹⁾. Oversikt over bruk av
Relevé de l'application

Asyl.	Ialt.		Uro, vold- somhet, ødelæggelses- lyst etc.		For at skaffe ro og velvære. Lokale forhold. Som kur.		Uro, forvirring etc.		Slet opførsel.		
	Til- sammen.	Derav		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		md.	kv.								
Dikemark: Isolation	69	43	26	16	18	2	1	25	7	-	-
Oslo: Isolation	25	-	25	-	25	-	-	-	-	-	-
Blakstad: Isolation	7	6	1	6	1	-	-	-	-	-	-
Sanderud: Isolation	24	13	11	13	9	-	-	-	-	-	1
Prestsæter: Isolation	8	6	2	-	-	-	-	6	2	-	-
Bratsberg: Isolation	46	19	27	19	27	-	-	-	-	-	-
Kristiansand: Isolation	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Eg: Isolation	85	36	49	6	5	-	-	30	42	-	-
Dale: Isolation	4	2	2	2	2	-	-	-	-	-	-
Valen: Isolation og meka- nisk tvang	25	9	16	3	15	²⁾ 2	-	-	-	2	1
Rosenbergs: Isolation	22	22	-	20	-	-	-	-	-	³⁾ 2	-
Møllendal: Isolation	9	3	6	3	6	-	-	-	-	-	-
Opdel: Isolation	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Rotvold: Isolation	98	44	54	22	45	-	-	1	-	21	8
Rønvik: Isolation	83	27	56	22	48	-	-	-	5	-	8
Kriminalasylet: Isolation ⁴⁾	18	18	-	-	-	⁵⁾ 1	-	-	-	⁶⁾ 1	-

¹⁾ Ved rundskrivelse fra medicinaldirektøren av 18de december 1905 er det bestemt, at værelse, hvis dør ikke av den syke indenfra kan aapnes. Under «mekaniske tvangsmidler» bør indskrænker den sykes bevægelser, f. eks. ankel- og albuebind og lign. ²⁾ Bundne hænder i 21 under 3. ³⁾ Nærmest til lagttagelse og overvåking. ⁶⁾ Ufredelig forhold.

beidende syke i asylene.

travail dans les diverses hospices.

Husgjerning.			Haand-verks-arbeide.	Plukking av drev, uld, kluteklipping, mattelægging.			Kvindelig haand-arbeide.	Kontor-arbeide.		Forskjellig andet arbeide.	
Pils.	Md.	Kv.	Md.	Tils	Md.	Kv.	Kv.	Md	Kv.	Md.	Kv.
53.3	31.4	21.9	9.7	30.0	30.0	-	29.4	1.1	-	¹⁾ 4.1	-
42.5	26.0	16.5	7.5	4.5	4.5	-	38.0	-	-	-	-
-	-	-	-	4.1	-	4.1	17.0	-	-	-	-
20.8	10.0	10.8	2.0	-	-	-	9.0	-	-	³⁾ 1.0	³⁾ 1.0
28.7	14.6	14.1	4.7	-	-	-	13.9	-	-	-	-
15.0	3.4	11.6	1.6	-	-	-	15.2	-	-	-	-
11.9	6.3	5.6	2.0	8.2	6.7	1.5	8.0	0.1	-	-	-
2.0	-	2.0	-	-	-	-	3.0	-	-	-	-
49.8	25.3	24.5	7.7	18.2	12.0	1.2	40.4	0.9	-	-	-
3.1	2.2	0.9	-	-	-	-	4.0	-	-	-	-
26.9	11.9	15.0	4.7	7.0	7.0	-	26.9	-	0.2	-	-
77.9	40.3	37.6	4.2	11.2	11.2	-	35.8	1.0	-	-	-
-	15.6	-	4.7	-	17.4	-	-	-	-	-	-
-	15.0	6.0	-	-	3.0	-	5.0	-	-	⁴⁾ 1.0	-
7.5	4.0	3.5	-	7.2	7.2	-	8.3	-	-	-	-
10.9	5.7	5.2	2.1	7.5	6.9	0.6	15.8	-	-	-	-
-	17.8	13.9	10.5	-	5.2	-	48.8	1.6	-	⁵⁾ 1.2	-
38.5	16.0	22.5	17.9	8.7	4.7	4.0	40.8	-	-	⁶⁾ 28.1	-
2.0	2.0	-	0.8	5.7	5.7	-	-	-	-	⁷⁾ 17.0	-

el. ⁴⁾ Træarbeide. ⁵⁾ Garnbinding. ⁶⁾ Garnbinding og forsyndlægging. ⁷⁾ Garnbinding 0.54.

olation og mekaniske tvangsmidler.

reclusion.

Legemlig sygdom.	Av sikkerhetshensyn.		Efter eget ønske.		Til behandling med sengeleie.	Isolation og mekaniske tvangsmidler er brukt i følgende antal				
	Md.	Kv.	Md.	Kv.		Md.	dage.	timer.	timer pr. 100 forpleiningsdage.	
-	-	-	-	-	-	3 563	-	42 756	25.4	
-	-	-	-	-	-	368	^{1/2}	4 416 ^{1/2}	19.9	
-	-	-	-	-	-	653	10	7 846	15.4	
-	1	-	-	-	-	414	9 096	14 064	26.1	
-	-	-	-	-	-	138	7	1 668	10.2	
-	-	-	-	-	-	2 215	97	26 677	61.1	
-	-	-	-	-	-	25	-	300	2.7	
-	1	-	-	-	1	-	3 307	476	40 160	36.9
-	-	-	-	-	-	3	^{17 1/2}	53 ^{1/2}	5.6	
2	-	-	-	-	-	116	797	2 189	3.2	
-	-	-	-	-	-	831	-	9 972	22.6	
-	-	-	-	-	-	377	-	4 524	14.3	
-	1	-	-	-	-	495	1 648	7 588	7.4	
-	-	4	-	8	-	2 690	2 436	34 716	31.5	
-	-	-	-	-	7	4 033	-	48 396	424.5	

r under «isolation» skal opføres ethvert tilfælde, hvor en syk om dagen holdes alene i et uten tvangstrøje ogsaa opføres enhver anvendelse af andre indretninger, som hindrer eller ge 15 timer efter kirurgisk indgreb. ³⁾ Rømmningslyst ⁴⁾ 1 er opført under 2 rubriker og

Tabel XXIII. Utdra

Tableau des dépenses

	Gaustad.		Eg.		Rotvold.	
	Ialt.	Pr. ligge- dag.	Ialt.	Pr. ligge- dag.	Ialt.	Pr. ligge- dag.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>Ordinære utgifter:</i>						
Lønninger	63 927	0.49	42 989	0.40	46 212	0.45
Kosthold	117 001	0.89	79 342	0.73	80 055	0.78
Sykes adspredelse; flids belønninger etc.....	4 045	0.03	2 627	0.02	2 653	0.03
Vedlikehold av bygningsgene etc.....	17 805	0.13	7 028	0.06	7 378	0.07
Inventariet	13 685	0.10	4 968	0.05	8 102	0.08
Lys og brænde.....	38 229	0.29	22 774	0.21	21 898	0.21
Medicinske fornødenheter	3 138	0.02	2 622	0.02	2 591	0.02
Bøker	410	-	299	-	278	-
Kontorutgifter	1 140	0.01	703	0.01	850	0.01
Vask og renhold	4 024	0.03	3 228	0.03	3 070	0.03
Materialer til arbeidsvirksomheten	8 678	0.07	10 089	0.09	13 418	0.13
Jordbruk og gartneri etc.	49 872	-	29 381	-	42 375	-
Andre utgifter	3 600	-	1 200	-	-	-
Tilsammen	325 054	-	207 250	-	228 880	-
<i>Indtægter (herunder ikke kurpenger):</i>						
Ved kostholdet.....	6 885	-	4 718	-	6 065	-
" jordbruk og gartneri etc.....	54 932	-	34 431	-	50 661	-
" arbeidsvirksomheten.	11 334	-	13 002	-	17 308	-
Andre indtægter	1 495	-	247	-	73	-
Tilsammen	74 596	-	52 398	-	74 107	-
De samlede ordinære utgifter efter fradrag av de nævnte indtægter ved driften utgjorde saaledes	250 458	1.91	154 852	1.43	154 773	1.51
Pr. individ og pr. dag (alt-saa pr. forpleiningsdag kom kostholdet paa ca.)	-	0.72	-	0.61	-	0.66

¹⁾ For Dikemark og Neevengaardens vedkommende henvises til tabel XXIV i beretningen
klær kr. 964, skatter kr. 496, vakthold kr. 1 383. ²⁾ Herav til klær kr. 3 301, skatter og brand

³⁾ Herav refusion for klær kr. 8 199, betaling for bortleiede patienter kr. 1 949.

regnskapene¹⁾.

les recettes.

Rønvik.		Oslo.		Blakstad.		Sanderud.		Bratsberg	
Ialt.	Pr. ligge- dag.	Ialt.	Pr. ligge- dag.	Ialt.	Pr. ligge- dag.	Ialt.	Pr. ligge- dag.	Ialt.	Pr. ligge- dag.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
41 730 71 707	0.38 0.65	10 069 20 483	0.45 0.92	19 435 30 135	0.38 0.59	17 397 33 301	0.32 0.62	15 678 28 314	0.36 0.65
2 799	0.03	234	0.01	1 527	0.03	1 507	0.03	836	0.02
4 465 7 257 31 439 3 948 304 697 3 301	0.04 0.07 0.29 0.04 - 0.01 0.03	3 109 2 335 6 459 304 - 2 336 -	0.14 0.11 0.29 0.01 - 	1 680 1 538 6 251 321 - 	0.03 0.03 0.12 0.01 - 0.01 0.03	4 605 1 585 10 636 966 174 338 1 579	0.09 0.03 0.20 0.02 - 0.01 0.03	2 814 - 9 793 555 341 361 1 260	0.06 - 0.22 0.01 0.01 0.01 0.03
18 979 29 309 2 800	0.17 - -	- - ²⁾ 5 950	- - ³⁾ 6 259	1 589 17 454 ⁴⁾ 9 221	0.03 - -	1 669 17 534 -	0.03 - -	286 13 329 3 114	0.01 - -
218 735	-	51 279	-	87 956	-	100 512	-	76 681	-
6 677	-	-	-	2 286	-	2 633	-	2 167	-
35 127 23 481 55	-	-	-	22 533 1 876 947	-	21 132 2 118 ⁵⁾ 10 782	-	14 688 522 335	-
65 340	-	-	-	27 377	-	36 665	-	17 712	-
153 395	1.39	50 332	2.27	60 579	1.19	63 847	1.18	58 969	1.35
-	0.56	-	0.74	-	0.51	-	0.50	-	0.53

1912, hvor ^{2/3} av utgiftene i de 3 halvaar (1912—1ste juli 1913) er opført. ³⁾ Herav til urance kr. 1 392. ⁴⁾ Herav til klær kr. 5 256, betaling for patienter i asylets nærhet kr. 1 966.

Tabel XXIII. (Forts.).

	Kristiansand.		Valen.		Trondhjem.		Kriminalasy	
	Ialt.	Pr. ligge- dag	Ialt.	Pr. ligge- dag.	Ialt.	Pr. ligge- dag.	Ialt.	Pr. ligge- dag.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>Ordinære utgifter:</i>								
Lønninger	3 850	0,34	22 352	0,32	10 714	0,32	13 412	1,
Kosthold.....	7 365	0,66	35 638	0,52	13 887	0,42	8 086	0,
Sykes adspredelse; flids- belønninger etc.....	-	-	850	0,01	262	0,01	-	-
Vedlikehold av bygnin- gene etc.....	785	0,07	1) 3 636	0,05	431	0,01	989	0,
Inventariet	501	0,04	-	-	618	0,02	950	0,
Lys og brænde.....	577	0,05	2) 14 814	0,21	3 440	0,10	2 100	0,
Medicinske fornødenheter	14	-	1 533	0,02	293	0,01	-	-
Bøker	-	-	659	0,01	199	0,01	-	-
Kontorutgifter	-	-	148	0,01	15	-	-	-
Vask og renhold	-	-	935	0,01	1 290	0,04	1 224	0,
Materialer til arbeidsvirk- somheten	-	-	8 521	0,12	39	-	1 708	0,
Jordbruk og gartneri etc.	-	-	7 331	-	-	-	-	-
Andre utgifter	135	-	1 518	-	3) 2 033	-	4) 1 848	-
Tilsammen	13 375	-	97 787	-	33 221	-	30 317	-
<i>Indtægter</i> (herunder ikke kurpenger):								
Ved kostholdet.....	-	-	1 711	-	-	-	-	-
« jordbruk og gartneri etc.....	-	-	8 310	-	-	-	-	-
« arbeidsvirksomheten.	-	-	3 130	-	-	-	3 620	-
Andre indtægter	-	-	889	-	468	-	153	-
Tilsammen	-	-	14 040	-	468	-	8 773	-
De samlede <i>ordinære</i> ut- gifter efter fradrag av de nævnte indtægter ved driften utgjorde saaledes	13 375	1.19	83 747	1.21	32 753	0.98	26 544	2.
Pr. individ og pr. dag (alt- saa pr. forpleiningsdag kom kostholdet paa ca.)	-	0.66	-	0.42	-	0.35	-	0.

¹⁾ Herunder ogsaa medtat vedlikehold av inventar. ²⁾ Herav kr. 5 400 som renter kapitalen til anlæg af dam, kraftstation etc. ³⁾ Derav til klær kr. 1 334, skatter etc. kr. 5 sengehalm kr. 35. ⁴⁾ Derav til klær kr. 648 leihjælp kr. 544. Blandt indtægtene var pengene og godtgjørelse for klær kr. 15 023.

I. Asylene.

Utvidelser, forbedringer m. m.

Paa Dikemark blev 17de november 1913 den nye avdeling for urolige kvinder tat i bruk. Denne bygning svarer i alt væsentlig til den tilsvarende for urolige mænd, men den er endel større. I 1ste etage er der 14 enkeltrum, 2 værelser hver for 2 syke, et vaktrum for 4 urolige patienter med tilstøtende større baderum for prolongert badebehandling, en veranda med utenforliggende lund til friluftsbehandling av isolationsfløiens syke, altsaa 22 sengepladser. Desuten er der et anretningskjøkken, 3 dagligrum, det ene med utenforliggende veranda, et beskværelse, som ogsaa utenfor besøktiden kan brukes av avdelingens patienter. I 2den etage er der 16 eneværelser, 6 soveværelser for 2 syke i hvert, 2 rum for 3 syke og et for 4, altsaa 38 senger. Værelserne for pleierskerne er, saavidt gjørlig, lagt nær ved eller mellom 2 soverum. I 3dje etage er der 2 store gavlværelser for betjeningen. Opvarmingen sker gjennem lavtryksdamp og beskyttede radiatorer, og ventilationen besørges for en væsentlig del av elektriske vifter. Avdelingene er forsynt med vandklosetter. Bygningen er autorisert for 60 kvinder. Paa mandsavdelingen er pladsforholdene saavidt rikelig, at asylet ved leilighet bør søkes autorisert for tilsammen 500 syke. (Holm).

Paa Blakstad har centralavdelingen som vanlig været overfyldt; den er autorisert for 26, men belægget har været oppe i 39; naar saa en patient i koloniene paa grund av akut tilbakefald, rømningsforsk, voldsomhet etc. uten varsel maa interneres i den lukkede avdeling, kan forholdene arte sig slik, at det næsten er et under, at der ikke har indtruffet ulykkestilfælde av større betydning. Nødvendigheten av at utvide centralavdelingen er derfor paany blit fremholdt for amtets administration. (Dahle).

Ved Sanderud asyl blev den nye centralbygning for mænd tat i bruk 10de oktober, mens den gamle, hvor kvindeværelsen skal holde til, er blit utvidet og forandret. Centralavdelingen faar 138 pladser (78 for mænd og 60 for kvinder); i de 4 kolonibygninger, 2 for hvert kjøn, kan 73 forpleies (42 mænd og 31 kvinder). Forholdet mellem pladserne i central- og koloniaavdelingen (ca. 2 til 1) er der efter de hittil vundne erfaringer grund til at tro vil vise sig hensigtsmessig. Før blev forholdsvis flere behandlet i koloni, da man paa grund av centralavdelingens stadige overfyldning var nødt til at teie indikationen for behandling i koloni længst mulig. Uagtet der av den grund ikke har indtruffet noget nærværerdig uheld, har der dog undertiden været en følelse av utryghet. Den

foretagne utvidelse betegner i hvert fald et stort fremskridt; der blir baade paa mands- og kvindesiden indrettet moderne utstyrte vaktavdelinger for rolige og urolige med selvregulerende permanentbad; det tekniske utstyr blir heltigjennem tidsmæssig, vandklosetter med septik tank, centralopvarming, varmt og kaldt vand over hele bygningen, elektriske heiser etc. (Wefring).

I centralavdelingen paa Bratsberg amts asyl var der ved aarets utgang 70 patienter (normalbelæg 52). 41 anmeldelser maatte avslaaes. Ved den utvidelse av asylet, som snart er færdig, vil man faa store, tidsmæssig indredede rum i den nye central, og ikke uvæsentlige forbedringer av rumforholdene i den gamle, hvorved en mere gjennemført klassificering vil bli mulig. Jfr. beretningen for 1912. (Henrichs).

I Eg asyl var det meget vanskelig at skaffe plads til urolige kvinder, hvorav der er en fast stok, som er saa insociable, at de ikke kan dele værelse med andre. (Platou).

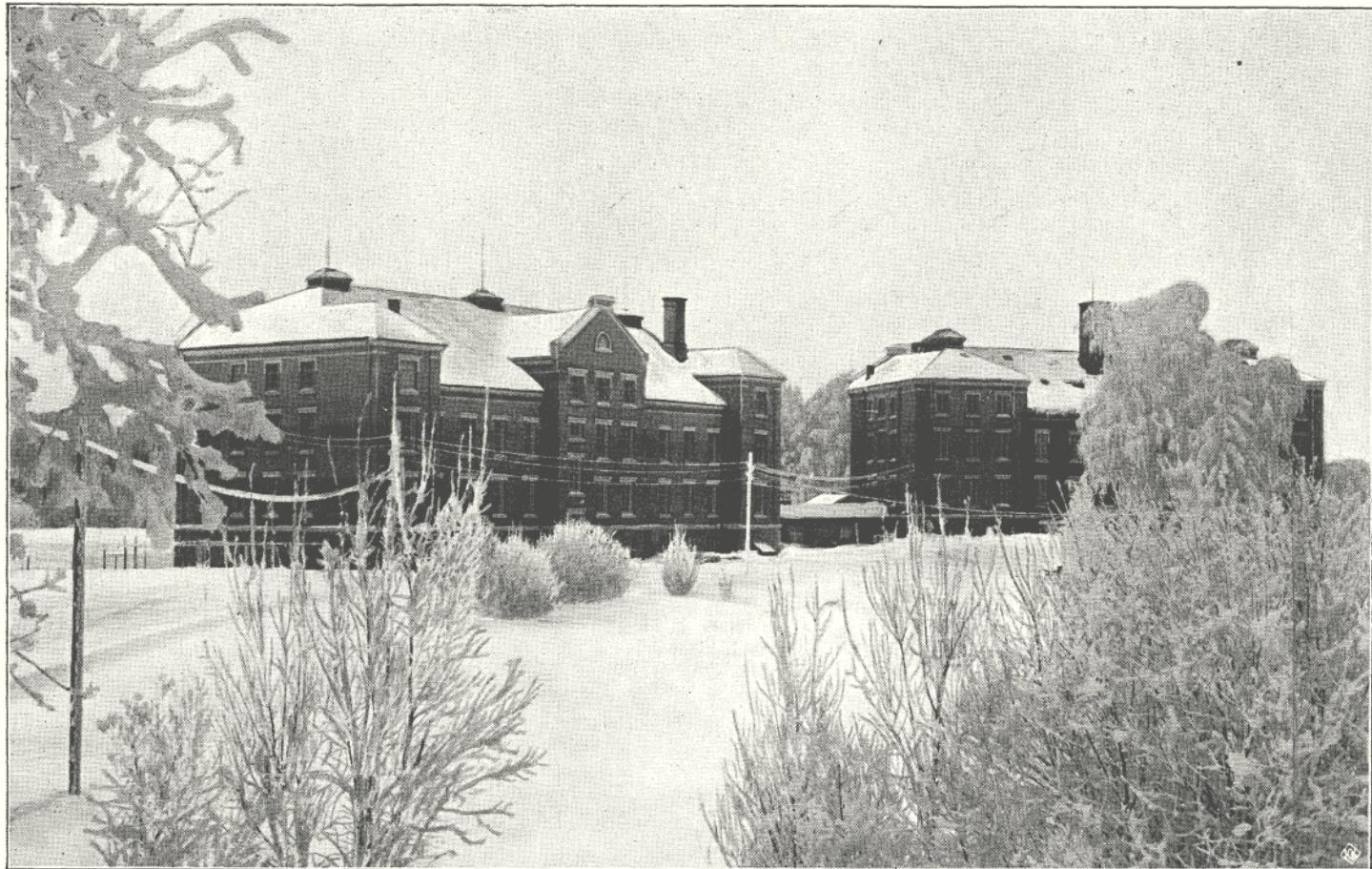
Om de gjennemsiktige staaltraadgjerder rundt luftegaarden, skrives fra Prestsæter, er der kun godt at si. Den uhindrede adgang til at iagtta omgivelserne virker avledende, og luftegaardene blir mere aapne og fri. Rømninger har vistnok forekommet, men ikke hyppigere end andetsteds. I den første tid gik en pleier utenfor gjørdet, men det viste sig i længden unødvendig. Pleiepersonalet fik lære sig til at passe paa.

Beskrivelser av dette og av Dale og Opdøl asyler er trykt som tillæg til denne beretning.

Fra Valen klages der over de mange brøst, som er kommet for en dag ved de tekniske anlæg. Saaledes er frysemaskinen fuldstændig mislykket; likesaa de elektriske vandopvarmere; dampkjelens bund utsliitt efter 3 aars bruk; rørledningen fra indtagsdammen mangelfuld beskyttet mot frost. Man har derfor maattet foreslaa for amtstinget at bevilge kr. 24 000 for at skaffe driftssikkerhet. (Arnesen).

Ved Møllendal asyl har belæggets mobilitet været noget større end ellers paa grund av, at 21 blev overført til andre asyler (13 til Dale og 8 til Opdøl). De ledige pladser blev straks optat av gamle inkurable syke fra Rotvold og Rønvik. Der var vistnok flere patienter, som forpleies her for Stavanger og Romsdal amters regning, og som ikke blev overført, fordi der gjennem asylets kontrolkommission var stillet anmodning til vedkommende amter om, at de maatte faa bli, hvor de var; de var nu indforlivet i forholdene her og gruet for forandrings. Det tidligere høie trægjærde, som skilte den rolige fra den urolige avdeling paa mandssiden, er blit erstattet med metaltraadgjærde; derved har man faat fri utsigt over byen og Lungegaardsvandet. (Martens).

Paa Rotvold asyl er efter aapningen av de nye amtsasyler intet andragende om optagelse blit avslaat paa grund av pladsmangel. Formentlig er der liten tilbøjelighed til at lægge ind i asylene de vanskelige syke, som asylnøden tidligere drev ut i privatpleie, naar det gaar nogenlunde paa den maate. (Sollied).

Sanderud asyl.

Sundhetstilstanden.

Fra Blakstad omtales en epidemi av follikulær angina blandt patienter og funktionærer i november og litt utover; ialt ca. 20 tilfælde.

Paa Valeen optraadte i begyndelsen af september en diarré-epidemi blandt patienter og funktionærer, ialt 53 angrepne. Som den sandsynlige aarsak anføres, at man dagen i forveien (en søndag) hadde delikatert sig vel meget med nedfalden frugt.

Paa Neevengaarden indtraf der 2 tilfælde av tyoidfeber i samme kvindeværdel, hvor sygdommen hadde optraadt tidligere. De angrepne blev straks isolert med egen pleierske, hvorefter der ikke kom noget nyt tilfælde.

Fra Trondhjems Hospitalsstiftelses asyl skrives: Man skulde tro, at et saa gammelt og uhensigtsmæssig asyl med megen liten luftkubus pr. individ maatte være et arnested for tuberkulose, især da belægget for en overveiende del bestaar af dementia-præcox-patienter, som i stuporøse perioder er mere end almindelig mottagelig for lungetæring, og som er uvorne med spytting, naar de først har sygdommen. Det synes dog ikke at være tilfældet. I løpet af de sidste 12 aar har der været 50 dødsfald i asylet (21 md. og 29 kv.), og bare hos 11 af disse (2 md. og 9 kv.) eller 22 pct. var dødsårsaken tuberkulose (alle paa en nær lungetuberkulose, alene eller i forbindelse med tarm- eller miliærtuberkulose; én bare genitaltuberkulose). Tallet er vel i sig selv høit nok, men ligger ikke over gjennemsnitstallet for amtet. Hermed stemmer det, at av de 50 døde var bare 7 under 30 aar, 13 mellem 30 og 50, like saa mange mellem 50 og 70, og 17 var mere end 70 aar, da de døde, 8 av dem endog over 80. Til den gode sundhetstilstand bidrar vistnok i høi grad, at de syke mest mulig er i fri luft, og overfyldningen gjør, at man ogsaa om vinteren for det meste er nødt til at ha et vindu aapent paa forsamlingsstuerne, saa luften stadig fornyes. (Evensen).

Det fra Rotvold opførte tilfælde av fractura colli femoris indtraf hos en 70 aar gammel kvinde, som snublet, mens hun gik paa gulvet; der kom hæmaturi efterpaa, men det gik over, og frakturen tilhelet uten synderlig deformation.

II. Patienterne. Behandling m. m.

Fra Prestsæter skrives: De første sendinger av patienter var naturligvis amtets skrøpeligste sindssyke; i høi grad demente, urenlige, flere sengeliggende og med svære kontrakturer. Ikke mindre end 10 epileptikere kom ind de første dage efter aapningen. Det er da om at gjøre, at alt er praktisk indrettet, og at ikke stelllet hindres av tungvindte forhold. Mange bad og vandklosseter er jo en betydelig lettelse, ikke mindst gjør sidstnævnte sin nytte paa de større sovesale, og befir personalet for et økkelt renovationsarbeide. Teppetrækkene har gjort god tjeneste og sparar paa uldteppevasken. Et hvitt teppetræk er altid et tiltærende syn. (Hansteen).

Til Dale asyl kom 11te december de første patienter, ialt 39, som til da hadde været paa asyler i Bergen; de efterfølgende dage indkom yderligere 11 patienter. De fleste av disse 50 var gamle, demente og ganske uvirksomme, tildels urenlige syke. En transport av 52 fra Eg asyl blev utsat til over nytaar.

I Opdøl asyl (aapnet 10de november) indkom de fleste syke den 21de og 22de november med transporter fra Rotvold og Bergensasylene. Ifølge den trufne bestemmelse skulde der først og fremst skaffes plads for de ute i bygdene familjeforpleide syke og dernæst for de der hjemmehørende asylforpleide; paa grund av mangel paa plads kunde man ikke ta imot alle de sidstnævnte, men ved aarets utgang viste det sig, at 19 av de meldte familjeforpleide uteblev — ialfald foreløbig. De familjeforpleide var for det meste gamle demente, tildels svinske og voldsomme, som det hjemme hadde været i høi grad vanskelig at greie; flere av disse blev paa forholdsvis kort tid særdeles medgjørlige og ordentlige. Endel av de urenlige blev saavidt mulig lagt paa vaktalen om natten, hvor de jevnlig kunde bli tat op og hjælpes paa klosettet. (Wingard).

Paa Rotvold blev 2 kvinder understøttet av det Krogh'ske legat i hele aaret med tilsammen kr. 675,54. Legatets formue utgjorde pr. 31te december 1913 kr. 18 096,48.

Paa Dikemark har der været noksaa meget isolation. Aarsaken hertil er den, at man ikke har fundet det formaalstjenlig at ta i bruk de urolige vaktavdelinger, da man mener at ha gjort den erfaring, at patienten liker sig bedre i et enkeltrum. Patienten er mindre urolig, forstyrres ikke av urolige medpatienter og trives i det hele bedre, naar han kan være for sig selv. Dette gjælder baade friske tilfælde og uroraptus under de kroniske. Tiltrods for asylets store belæg har heller ikke i dette aar sondenæring, hyoscin- eller morfinindsprøjtninger og prolongerede varme bad været bragt i anvendelse. (Holm).

Paa Bratsberg amts asyl har overbelægget, de trange forhold og det faatallige pleiepersonale, især paa kvindesiden, tvunget til at benytte isolation i langt større utstrækning, end senere vil bli tilfælde under de større forhold. Der er for tiden et par farlige syke, som straks begynder med overfald paa de nærmeste, saasnart de kommer utenfor sit isolationsrum; en av disse, en ren slaaskjæmpe, som et par ganger blev forsøkt i det fri, maatte omrent straks isoleres igjen; sidste gang maatte han overmandes efterat ha overfaldt pleieren og direktøren; sidstnævnte fik en fraktur i venstre albueled; ogsaa pleieren maatte under lægebehandling. At isolation befordrer urenlighet og paaskynder sløvheden, ifald den anvendes i længere tid, er kjendt nok, og disse hensyn har gjort, at man trods den mangelfulde hjælp har hævet den saa ofte som mulig, og herunder har pleiepersonalet utvist en taalmodighed og uforfærdethet, som fortjener fuld paaskjønnelse. Og det saa meget mere, som den gamle Telemarksnatur saa altfor ofte kommer kraftig tilsynne hos mange av de almindelige rolige eller halvt urolige, saa det ikke altid har været nogen let sak at finde utveier, naar situationen er blit for broget. (Henrichs).

Paa Neevengården blev der gjort nogen forsøk med salvarsan hos paralytikere, hvor Wassermanns reaktion gav positivt resultat. En patient kom

sig godt; han blev utskrevet i bedret tilstand, og der har senere ikke været noget iveau med ham; før behandlingen med salvarsan hadde der dog været et par kortvarige remissioner. Hos 2 andre blev ingensomhelst bedring igattat. (Langberg).

Arbeidsvirksomheten.

Ved Dedichens asyl blev der ogsaa dette aar ved juletider holdt en samlet utstilling av arbeider utført af de syke; er end arbeidsvirksomheten selv sagt mindre, end den kunde være, og mindre end i mange andre anstalter, saa viste dog denne utstilling, at der utføres meget baade smukt og godt arbeide. (Dedichen).

Paa Sande rund har man bestræbt sig for at utvide arbeidet indendørs. Asylet har nu 4 vævstoler og 4 baandvævstoler. Asylets behov til kjolesøm og alle slags tøireparationer dækkes helt, og herefter kan det meste linte siyes ved asylet. Skomaker- og skrædderverkstederne har utrettet betydelig mer end tidligere. Til gaardsarbeide og nydyrkning av jord anvendes stadig en god del patienter. I det senere er alt arbeide i det store svinehus utført af 2 ældre mandspatienter.

Paa Prestsæter var arbeidsvirksomheten ikke rar i den første tid. Belægget egnet sig ikke synderlig dertil, og alt var nyt og uprovært. Koloniene kunde først tages i bruk i slutten af november. (Hansteen).

Paa Dale fik man enkelte av de syke til at hjælpe med husgjerning og arbeide i vedskjulet; nogen av kvinderne syslet egsaa med litt sørn og andet haandarbeide.

Paa Valen er omtrent en femtedel av belægget sengeliggende, og efterhaanden vil der bli en fast stok av gamle skrøpelige, som ikke kan brukes til noget. Overpleieren fik ved et bevilget stipendum leilighet til at sætte sig ind i arbeidsgrener andetsteds, væsentlig ved Middelfart og Venersborg asyler. Dette har ledet til, at man er gåaet igang med kurvfletning og tilvirkning af jerntraadnet og agter at starte et bokbinderverksted. (Arnesen).

Paa gaardsbruket og i haven ved Rørvold gjør de syke saa megen nytte, at arbeidskontoen kan holdes nede. (Sollied).

Ved Rørvik har omtrent alt onnearbeide og andet arbeide paa gaardsbruket været utført af syke med tilsyn. Likeledes i haverne. Garnbinding har beskjæftiget en hel del, som det vilde ha været vanskelig at finde andet passende arbeide til. Kurvfletning bar ogsaa spillet en væsentlig rolle. Snekker-, skomaker- og malerverksted samt bokbinderi har været i drift det hele aar, det sidste dog med nogen ukers stans i sommertiden. Den kvindelige haandgjerning har været drevet som før. 3 vævstoler har omtrent stadig været i drift. I onnetiden har ogsaa kvindelige syke deltatt i gaardsarbeidet, og hele sommerhalvaaret har endel av dem hat beskjæftigelse i haven. (Widerøe).

Paa Kriminalasylet er der nu meget faa syke, som ikke arbeider. Utsigten til at fortjene forholdsvis store arbeidspenger, hvorved de paa forskellig vis kan løtte tilværelsen for sig, er en mægtig spore for mange, og paa nogen

virker allerede de andres eksempel. Bortset fra en fhv. haandverker, som faar lov til at beholde hele indtægten av sit arbeide uavkortet paa betingelse av, at han sender pengene hjem til sin syke hustru, og som i sidste aar tjente 756 kr., har den flittigste syke tjent 267 kr., derefter kommer en med 196 kr. og 4 med ca. 100 kr. hver. De maa alle siges at drive ivrig paa. Den næste gruppe, som tjener fra 50 – 100 kr. om aaret, omfatter 7 patienter, som arbeider uten synnerlig interesse, de fleste jevnt makelig, nogen med ryk av iver avvekslende med dovenskap. De 14, som ikke kunde eller vilde tjene saa meget som 50 kr. om aaret, var dels de dovneste, dels arbeidsvillige, som av en eller anden grund ikke var nethændt nok til papirarbeide, men de fleste saa syke, at de ikke kunde faa arbeidet fra haanden eller betroes nogen ordnet beskjæftigelse. Der var bare 5 av de syke, som overhovedet ikke var at bevæge til at bestille noget, enten fordi de var for urolige og ugreie eller hadde vrangtanker, som forstod dem det. Av de optjente arbeidspenger hadde 8 syke ved budgetaarets slutning indestaaende paa bankbok tilsammen 891 kr. Der er i det hele blit et andet præg over belægget, siden arbeidsvirksomheten kom i bedre gjænge. Anledning til krangel, indbyrdes og overfor betjeningen, gives der nu som før, men de syke har ikke mere tid at ofre herpaa end høist nødvendig, naar de ikke skal heftes i arbeidet; de krangler ikke av lutter kjedsomhet og mangel paa oplevelser, og de er i mange retninger blit mere avhængig af betjeningens villighet til at gjøre dem tjenester ved omsætningen av deres arbeide og av fortjenesten, saa de lægger mere an paa at staa sig godt med pleierne. De holder sine interesser mere oppe ved at kunne skaffe sig blade og bøker og musikinstrumenter o. l., paa samme tid som de har faat noget at arbeide for, og de er mere opsat paa at holde forbindelsen med familjen vedlike, naar de har anledning til at vise, at de har penger mellem hænderne og kan vente, at der blir gjort gjengjeld. (Evensen).

Til **de sykes adspredelse og underholdning** har der paa Sande r u d været avholdt fester med dans, musikalsk underholdning, spil o. s. v. De jevnt arbeidende kolonipatienter faar en ukeløn av kr. 0,50, som tillates opbrukt paa et par alkoholfrie nærliggende kafeer. Asylet har faat et stort blandet kor paa ca. 30 sangere og et mindre mandskor. Disse dirigeres av en funktionær og har glædet patientene meget med sin sang paa festene, likesom koret juleaften gik rundt og sang en del nummere paa samtlige avdelinger ved juletrærne. Guds-tjeneste avholdes hver 3dje søndag. (Wefring).

Julen blev paa Prestsæter feiret paa vanlig asylmaner. En gang maanedlig danses der nogen timer søndag eftermiddag. (Hansteen).

Paa Eg læses avisar meget, og boksamlingen blir flittig benyttet. Gramofonen er søndagseftermiddage jevnlig i bruk. Der var flere ganger dansemorro, og en sommerdag hadde mange patienter utflugt med leiet dampskib. Løitnant Presterud holdt foredrag om sydpolsfærdens med fremyvisning af lysbilleder. Hver torsdag i vinterhalvaaret har som i alle tidligere aar funktionærerne tilbragt aftenen med første forpleinings patienter og saa mange andre patienter, som pladsen tillater. (Platou).

Paa Dale feiredes julen med juletrær paa alle avdelingene, traktering med

forskjellige godter, og paa gramofon spilledes julesalmer. Ved en senere festlig tilstelning holdt presten opbyggelse (Horne).

Paa V a l e n kom tobaksforbruket i første halvaar paa 59 øre pr. mand, i andet paa kun 16 øre Nogen ulempe av denne indskrænkning har der ikke været; de fleste blir avvænnet under opholdet paa vaktavdelingen. At slippe alt griseriet med tobaksspyttingen er en saa stor fordel paa et sykehus, at den opveier den smule stræv, man har med avvænningen. (Arnesen).

Fra O p d ø l skrives: I luftgaardene med sine gjennemsigtige traadgittergjærder er utsigten over fjeld og fjord til stor adspredeelse for de syke; om søndagene har de roligere patienter faat spasere en tur paa landeveiene. I jule- og nytaarshelgen var der juletræfest med ekstratraktement hver helligdags eftermiddag paa de rolige avdelinger; julafoten desuten med utdeling av presenter. Paa mandssiden har et par av de syke jevnlig ydet musikalsk underholdning med fiolin og trækspil eller klarinet. Mændene har desuten hat kortspil og kvinderne et par selskapsspil til tidsfordriv. (Wingard).

I T r o n d h j e m s Hospitalsstiftelses asyl gjør de knepne rumforhold, at der ikke kan holdes fællesfester, særlig ikke de dansetilstelninger, som man pleier at ha andre steder, og som enkelte assyllæger mener, man klarer sig bedre uten. Naar de syke fra de rolige avdelinger her samles paa kvindesiden, er det mest for at høre paa opbyggelser, oplæsning eller musikalsk underholdning eller for at se paa lysbilleder. Sangforeninger viser ofte asylet den villighet at synge for de syke, og en og anden gang har nogen av de kunstnere, som besøker byen, latt sig bevæge til at opmuntre de syke ved sang eller spil. En av byens kinematografeiere har ogsaa været saa elskværdig at gi patientene fri adgang til de tidligste eftermiddagsforestillinger, saa ofte de vil. Det har ofte vist sig, at de syke som maser mest paa at komme hjem, let lar sig stagge, naar der stiller dem et kinematografbesøk i utsigt. Asylet har et litet skønliterært bibliotek, som enkelte er flittige til at benytte; men flertallet foretrækker avis og illustrerte blade for bøker. Om søndagen, som kan falde lang i et asyl, gaar gjerne endel av patientene i en av byens kirker, fulgt av overpleiersken (epileptikere tages dog ikke med i andre kirker end hospitalskirken, som hører stiftelsen til); andre foretrækker at se sig om i museet. Medfører det ellers ulemper, at asylet ligger imellem et par befærdede gater, saa har det med hensyn til adspredelser sine fordele at være midt i byen. De syke kan fordrive tiden bare ved at se paa gaten, man behøver bare ta dem utenfor porten for at la dem se fanetog og andre optog, og den lette adgang til besøk gjør det mulig for dem at faa komme ut i byen sammen med nogen av sine egne istedetfor at følges av nogen av pleiepersonalet. Syke fra byen kan uten vanskelighet hentes hjem eller til slegtninge, og det er almindelig at prøve rekonvalescentene hjemme en stund, før de utskrives. Derved kan de i mange tilfælde utskrives tidligere, end det ellers vilde været gjort. Til jul har der tildels været juletræ, tildels ikke, alt efter som stemningen har været blandt de syke og betjeningen, som har at ordne med det. I de senere aar synes man mest at være kommet til det, at strævet med juletræets pynting er større end glæden over det. Hver av de syke faar altid en juleklap overrakt av asy-

lets læge, mændene slips, skjærf, vanter, julehefter o. l., kvinderne pyntesaker, lommetørklær, sæper, parfymer o. s. v., de daarligste syke i hvert fald en pose med godter. Det hænder vel engang imellem, at man faar et høflig, men bestemt avslag, eller mindre høflig posen kylet i hodet paa sig av syke, som ikke vil ha noget at takke asylet for; men de fleste sætter dog pris paa, at man viser dem den lille opmerksomhet, selv om gjenstandenes værdi ikke er stor. Hver sommer pleier der være en længere landtur, enten tilfots i byens omegn, helt op paa Graakallen, eller med jernbane til Lefossene. Til avveksling sætter de syke pris paa en tur til Munkholmen, skjønt kvinderne i almindelighet ikke er begeistret for sjøturér. Sidste sommer fulgte et snes av de syke med en motorbaat til Vanniken paa den anden side av fjorden. Ved fremkomsten beværtes de i regelen med kaffe, smørbrød og kaker og fordriver tiden til om aftenen med lek, spil og gramofonmusik. Disse landturer er altid aarets begivenhet for syke, som har faat et blivende hjem i asylet. (Evensen).

Paa Rønvik har der ved de store høitider og paa asylets aapningsdag (22de septbr.) været holdt tilstelninger med dans. St. Hans aften skogtur med servering av kaffe, lek etc. Pinseaften gaves i asylets kapel av funktionærer en vellykket kirkekonsert. Av pleiepersonalet blev i vinter opført et par smaa skuespil. En del syke har faat besøke kinematografforestillinger i Bodø. Om sondagseftermiddagen har der av og til været arrangert dans eller gramofonkoncerter. (Widerøe).

Ulykkestilfælde.

Paa Dikemark fik en dement kvinde i et for hende beleilig øieblik anledning til at hænge sig i en lakenremse. Oplivningsforsøk blev gjort, men uten resultat. En mand lidende av cirkulær sindssygdom med særlig fremtrædende maniakale perioder hadde faat en liten ildebrand istand paa sit værelse; nattevakten hørte knirringen, og da han aapnet døren, slog luen like imot ham; det brændte i gulvet ved døren og i en del av sengklærne; den syke sat i en krok i den motsatte ende av værelset; vakten sprang hen til ham og fik bragt ham ut i fri luft; oplivningsforsøk var til ingen nytte. Tilfældet har sin interesse derved, at det viste sig paa værelsets speilglasruter, at der hadde været strøket med sikkerhetsstikker over ruten; da asylet ikke har andet end disse fyrstikker, skulde man paa forhaand tro, at man var sikker, naar patienten ikke hadde nogen strykeplate; det viste sig imidlertid ved gjentagne forsøk, at sikkerhetsstikker slet ikke er sikre, men at de ved litt behændighed lar sig tænde ved at strykes mot en tør speilglasplate. Det maa ansees som givet, at patienten ikke har faat nogen fyrstikke fra pleiepersonalet, men at han maa ha faat den fra en av den aapne avdelings patienter; disse gaar frit omkring, og det er uundgaaelig, at de leilighetsvis vil kunne faa fat i en æske. Under patientens maniakale periode hændte det stadig, at han rapset til sig forskjellige ting og gjemte dem meget listig. Hans klær var om aftenen blit undersøkt og som sedvanlig hængt utenfor soverummet; man hadde ikke fundet nogetsomhelst paafaldende, saaledes heller ikke fyrstikker. Som dødsaarsak er paa listen opført suffocatio. (Holm).

Fra koloniavdelingen paa Bratsberg amts asyl forswandt en ung pike; hun blev gjenfunnet som druknet i et nærliggende vandbassæng. (Henrichs).

Paa Rønvik fandtes en 24 aar gammel epileptisk pike, som i de sidste aar med mellemrum var behandlet i asyl, druknet i et badekar. Hun hadde, formodentlig ved forsommelse fra en pleierskes side, faat anledning til paa egen haand at ta sig et bad. Oplivningsforsøk blev foretatt i 2 timer men til ingen nytte. — Nogen uker senere døde en anden 24 aar gammel pike, som led av hebefreni og var sterkt agiteret og voldsom. Hun blev behandlet med prolongerte varme bad. En dag, som hun hadde ligget i et saadant ca. 6 timer, merket pleiersken, som sat ved siden av badekarret, at den syke sank sammen, og inden lægerne efter faa minutters forløp kom tilstede, var hun død. Ifølge sektionsfundet blev hjertelammelse anset som den sandsynlige dødsårsak. Uagtet patienten denne gang ikke hadde været behandlet med prolongeret bad i mere end 5 dage, og uagtet slike prolongerte, ja permanente bad jevnlig brukes i meget længere tidsrum, tør dog tilfældet opfordre til agtpaagivenhet og kontrol af hjertets virksomhet, hvor denne behandlingsmaate anvendes. — En 33 aar gammel kvæn døde ved en eiendommelig form av selvinutilation. Da man en morgen kom ind til ham, fandtes der ved siden av hans seng liggende et $2\frac{1}{2}$ meter langt stykke tyndtarm. Puls liten og frekvent. T. 35,2. Han klaget ikke over smerter, kun over tørst, og drak en hel del vand. Underlivet noget indtrukket, ikke særlig ømfindstlig. Efter at ha faat en skraa, som han bad om og nød med velbehag, døde han stille og rolig ved middagstider. Ved sektionen fandtes paa rectums forside like ovenfor sphincter internus, en sagittal aapning som førte ind i fossa Douglassi; gjennem denne aapning hadde han grepst fat i en tarmanse, dradd den ut og slitt den over. Han var ved indkomsten i asylet for ca. 7 aar siden adskillig sexuelt oppspilt og undertiden voldsom. Ved særlig i det sidste aar at ligge og grave med fingeren i anus, fremkaldte han tildels betydelige blødninger fra et par hæmorroidalknuter; der hadde desuten dannet sig et prolaps, som han uavladelig presset frem. (Widerøe).

Syke i familjepleie under asylenes tilsyn.

Fra Sand er ud anføres, at tallt paa patienter som er bortsat i asylets nærhet og under dettes tilsyn ikke er øket i aarets løp, men at der er grund til at tro, at denne form for sindssykepleie vil faa mere anvendelse senere, om end forholdene i distriktet antagelig vil hindre en utstrakt bruk av dette system; det er jo smaabrukere, som er de mest skikkede forpleiere, og tallt paa disse i en rimelig nærhet er ikke synderlig stort. (Wefring).

I Rønvik asyl har overbelægget væsentlig fundet sted paa mandssiden. «Det vil derfor», uttaler direktøren, «komme vel med at faa avlastet denne noget, naar vi til sommeren forhaabentlig kan ta landbrukskolonien i bruk. Forøvrig kan jeg ikke si, at overbelægget har virket særlig generende. Der har i aarets løp kun i ett enkelt tilfælde været nødvendig at avslaa ansøkning om optagelse, og ogsaa i dette tilfælde vilde plads være skaffet, hvis anmodningen var blit gjentat. Dette har man

kun kunnet opnaa ved at utsætte dertil egnede syke i familjepleie. Idet jeg henviser til, hvad jeg i min forrige beretning uttalte herom, finder jeg her at burde gjenta, at hvis denne fortræffelige forpleiningsmaate, som overalt, baade her i landet og i utlandet, synes at vinde større og større anerkjendelse og anvendelse, skal bli fuldt effektiv og betryggende ordnet, saa maa den knyttes intimere til asylet, med tilsyn derfra, end før har været tilfældet. Der er i aarets løp utsat 23 syke i Misvær og Steigen, enkeltvis i Bodin. Særlig i Steigen, hvor kvinderne har været anbragt, synes det ikke at være vanskelig at finde dygtige og fornuftige forpleiere. I Misvær, hvor mændene er utsat, har jeg oftere fundet forpleierne noget snare til at bringe patienterne tilbage til asylet, naar der har indfundet sig en uroraptus eller andre vanskeligheter, som med litt taalmod og ro antagelig snart hadde rettet paa sig. Fortsættes utsættelsen, vil dog dette med tiden nok bli anderledes».

Sektionsfund.

Paa Neevengarden døde et par syke (opført under diagnosen vitia organica cerebri) efter kun en ukes ophold i asylet. Den ene var en 38 aar gammel sjømand, som var kommet syk hjem fra reise og henlaa i en halvt comatos tilstand; ved sektionen fandtes dura sammenvokset med kraniet; enkelte steder saaes bloduttrædelser baade paa ut- og insiden av dura. — Den anden var en halvt stuporøs, 43 aar gammel kvinde, hos hvem der ved sektionen fandtes sterkt uttalt ateromasi av saagdtsom alle hjernens arterier, tildels med aneurysmatiske utvidelser; flere steder (saaledes i høire og venstre corp. striat., pons og cerebellum) bloduttrædelser av ældre og nyere datum. Hjernesubstansen i sin helhet bløt, især i den lille hjerne; pars petrosa dextra delvis nekrotiseret og skiddenfarvet. (Langberg).

Rønvik. Hos en 68 aar gammel dement arbeider, som i mange aar hadde været asylbehandlet, fandtes ved obduktion dura fast tilloddet kraniet; til venstre for falx cerebri, svarende til lob. centralis ant., utgik der fra dura mater en valnødstor, haard tumor, som hadde krænget hjernesubstansen foran sig, saa der i denne saaes en tilsvarende fordypning. Tumoren hadde ikke infiltrert pia, som overalt dækket de indkrængede vindinger. Mikroskopisk bestod tumor af fibrøst væv med spolformede celler. Der saaes talrike smaa og store psammomlegemer som runde, koncentrisk anordnede kalkfoci. (Path. anat. institut). (Widerøe).

III. Personalet.

Lægerne paa Dikemark har i likhet med tidligere aar git undervisning i sindssykepleie; eksamination har været holdt, før pleiepersonalet har fått fast ansættelse efter prøveaaret, og saadan er ikke blit git, undtagen ekaminationens utfald hadde været tilfredsstillende. (Holm).

Ved Dedichens asyl holdtes ogsaa dette aar kurser for pleiersker og pleiere, men det viser sig desværre vanskelig at faa brukbare kræfter, som man beholder en længere tid, og arbeidet med oplærelse maa derfor stadig optages paany. (Dedichen).

Paa Prestsæter var personalet trods ihærdig avertering ikke fuldtallig ved driftens begyndelse¹⁾; det lykkedes først et par maaneder efter aapningen ad mangfoldige omveier at faa det fornødne kvindelige personale, og herav hadde som vennelig var kun et faatal noget kjendskap til almindelig sykepleie og sindssykepleie; men det skal siges til personalets ros, at det villig la ryggen til for at faa asylet i god orden, et arbeide som i høi grad besværliggjordes ved, at der efter aapningen gjenstod endel indredningsarbeide; neppe var alt paa sin plads, gulv og trapper fra loft til kjælder rengjort og vasket efter ét arbeidslag, førend en ny skare haandverkere griset til igjen. (Hansteen).

Bratsberg amts asyl. De bedrede lønninger og gunstigere kaar i det hele, som nu bydes pleiepersonalet, vil forhaabentlig baade skaffe asylet skikkede folk og bidra til, at de blir staaende i tjenesten. (Henrichs).

E.g. Det forordnede elevkursus til utdannelse i sindssykepleie begyndte 15de november 1913; 2 mænd og 1 kvinde blev optat som elever. Den teoretiske undervisning holdtes 2 ganger ugentlig fra kl. 2½—3½ og lededes av reservelægen. I undervisningen deltok ogsaa avdelingspleierne og avdelingspleierskerne. Som lærebok anvendtes den danske «Veiledning i sindssykepleie» av Jacobsen og Krarup, og hver deltager fik et eksemplar. Til undervisningsmateriel blev anskaffet 6 anatomiske vægtavler, 1 vægtavle — model av det menneskelige legeme i deleligh fremstilling — samt 2 hygieniske plancher. Undervisningen omfattedes med interesse og sluttet 23de februar 1914, ialt 30 timer. Praktisk undervisning har elevene faat under deres tjenestegjøring paa de forskjellige avdelinger.

Paa Dale har det, tiltrods for at personalet var uøvet, den hele tid gåaet godt²⁾. Pleiepersonalet har dels eneværelser, dels ligger 2 sammen; ingen har soveplads sammen med patienter; derimot er der som i tillægget omtalt pleieværelse mellem sovesalene. Pleierne har ogsaa egne spiserum. Nattevakten deles paa 2 pleiere; baade tiltrædende og fratrædende vakt ligger paa vaktavdelingens vaktværelse, saa der for nattevakten altid er hjælp ved haanden. — Pleiepersonalet har efter regulativet ret til 8 dages sommerferie. (Horne).

Paa Valen har der været idelig veksling. Lønnen har stadig maattet økes; den er nu for mænd kr. 600 + 96 efter 1 aar og 48 efter henholdsvis 2, 4 og 6 aar; kvinder faar kr. 348 + 48 efter 2 aar og 24 efter 4 og 6; lønnen for kvinderne synes at være for liten. Den gamle gaardsstyrers fratræden har imidlertid gjort, at vi har faat etablert den eneste rimelige ordning ved et saa litet anlæg, idet gaardsbruket er underlagt forvalteren, som er landbrukskandidat. Den forrige forvalter uttalte, at naar man først var kommen ind i forvaltningen, gav

¹⁾ Assistentlægestillingen var ved utgangen av april 1914 fremdeles ubesat.

²⁾ Til underlægestillingen (kr. 2 400 + alt frit) hadde 14de mars 1914 endnu ingen meldt sig.

det ikke arbeide for en mand. Den nye ordning udelukker rivninger, gaardens produktion vil rette sig efter asylets interesser, og man faar én vellønnet funktionsmæn istedetfor 2 utilfredsstillende situerte. (Arnesen).

Paa Rotvold er vakttjenesten omordnet, saa nat- og dagtjeneste nu er helt skilt ad. Det personale, som har nattevakt, er helt fri den følgende dag, og der blir sørget for, at det er uthvilt, før vakten begynder. Nattevakttjenesten er utvidet, saa der nu er 3 paa hver side i arbeide for natten, hvorved de syke kan faa et mere effektivt tilsyn. Den direkte følge av forandringen var en sterk nedgang i tallet av urenlige. Det er nu gjerne bare et par stykker, som blir meldt som urenlige paa morgenrapporten. Det mere stadige tilsyn gjør, at der ogsaa blir mere ro i avdelingene. Hertil bidrar ogsaa anvendelsen av prolongerte bad, som nu kan benyttes i noget større utstrækning, efter at badeværelserne i D-avdelingene er nyt montert. (Sollied).

Paa Rønvik viser det sig erfaringsmæssig lettere at faa rekruttert pleiepersonalet end længer sørpaa. Efter en tids forløp faar dog flere av dem lyst paa forandring, til at se sig om paa sydligere bredder, hvad man jo ikke kan fortænke dem i, og de mange nye asyler, som i det sidste er traadt i virksomhet, har trukket flere væk. Dog har den ifjor vedtagne lønsforbedring allerede nu bevirket, at forholdene er blit stabilere. Man kan imidlertid ikke være sikker paa, om Stortingets forutsætning ved sidste regulativs vedtagelse — at lønningene nu skulde være fastslaat for en længere aarrække — vil kunne opretholdes. Tiden faar vise det. At Smaalenenes amtsasyl finder det nødvendig at avertere pleiepostene med 700 kr., pleierskepostene med 500 kr. i begynderløn, mot resp. 600 og 300 ved statsasylene, tyder paa litt av hvert. Foreløbig bør man formentlig ved statens anstalter bestræbe sig for at forbedre pleiepersonalets kaar ved at skaffe dem trivelige boligforhold, først og fremst familjeboliger for de gifte pleiere, men ogsaa for de andre, rolige rum utenfor avdelingene, hvor de kan finde ro om natten og hjemlig hygge i sin fritid. Som det nu er, kan man ikke si, at der er meget utenfor interessen for arbeidet, som kan knytte pleiestanden til anstalten. Der kræves meget, opslitende og omhyggelig arbeide av disse folk; men for at de skal befinde sig vel, er der ikke meget gjort. Man faar haabe, det i den nærmeste fremtid vil lykkes at faa bøtet noget paa dette. Det er ingen tvil om, at en mere utstrakt anvendelse af kvindelig pleiehjælp ogsaa paa mandssiden betegner et fremskridt i sindssykepleien. At faa anbragt flere pleiersker paa mandssiden end den ene, som nu fungerer i vaktavdelingen, vilde være ønskelig. Dette har imidlertid vist sig forbundet med vanskeligheter. Ikke alle pleiersker, som gjør god fyldest for sig paa kvindeværdelingen, kan man sætte over paa mandssiden. Et par pleiersker, man har anset skikket for stillingen, har frabedt sig flytning, og at tvinge dem vil neppe være heldig. De foretrak at bli, hvor de var, særlig da tjenesten paa mandsavdelingen ikke vilde stille dem heldigere i økonomisk henseende, end de var. De skal efter regulativet ha pleierskeløn med avdelingstillæg, og det har de før. Formentlig bør pleiersker paa mandssiden lønnes som sine mandlige kolleger. Man ønsker dem, fordi man venter ved dem at faa arbeidet ikke alene likesaa godt, men endog bedre utført end av mænd, og

da er der ingen grund til at beregne sig besparelse av deres anvendelse. Det utsatte og vanskelige arbeide, de faar, er lønnen vel værd. Fra 1ste juli antoges 3 mandlige og 3 kvindelige elever. — I slutten av september begyndte den teoretiske undervisning. Til nytaar blev der git 18 timer. Undervisningen omfattes med megen interesse, ogsaa ved ældre personale. Av dette har samtlige, som ikke ved tjeneste har været bundet til avdelingene, næsten uten undtagelse møtt frem ved kurset. For at saa mange som mulig skulde faa dette, har reservalægen henlagt undervisningen til efter patienternes sengetid, og det har ikke været ualmindelig, at ogsaa de, som den dag har hat fri, er kommet hjem før permissionstidens utløp for at være tilstede ved undervisningen. — I slutten av aaret blev der indrettet et vaktværelse for halvurolige og urenlige mænd i C-avdelingen, i likhet med, hvad der tidligere er gjort paa kvindesiden. For tiden er saaledes 4 vaktavdelinger i funktion. Al nattevakt paa disse besørges af pleiepersonalet. Mens tidligere vakten paa kvindesidens halvurolige avdeling utførtes av samme pleierske 1 uke itræk, en ordning, man paa flere steder har fundet tjenlig, er nu efter personalets ønske den ordning indført overalt, at der kun vaakes $\frac{1}{2}$ nat ad gangen. Den gaaende nattevakt utføres av leiede folk. At der ifjor blev git bevilgning til en gaaende kvindelig nattevakt paa kvindesiden, har vist sig som en meget heldig foranstaltung. (Widerøe).

Tillæg.

I. Om Prestsæter asyl.

I 1887 beslutted Kristians amtsting efter forslag av distriktslægen i Faaberg, Jens Torp, at anvende den ene halvdel av amtssykehuet paa Lillehammer for sindssyke; det skulde samtidig tjene som centralanstalt for en oprettendes koloniserings i det omkringliggende landdistrikt. Sykehuet viste sig dog snart for litet til dette øiemed, og allerede i november 1900 blev en til sykehuet knyttet nyopført sindssykeavdeling tat i bruk med plads for henved 30 syke; men heller ikke denne kunde længe opfylde de stadig stigende fordringer til mere plads. I 1908 beslutted derfor amtstinget efter konferance med distriktslæge Torp nedsat en komité for at ta amtets sindssykevæsen under overveielse med mulig tanke paa utvidelse af sindssykeavdelingen paa Lillehammer; komitéen skulde bestaa af 3 medlemmer foruten amtmanden som formand og amtsslægen som selvsikrevet medlem. I februar 1910 avgav komitéen sin enstemmige indstilling; nogen utvidelse af sindssykeavdelingen paa Lillehammer kunde der efter komitéens mening ikke være tale om; det eneste, som kunde tilfredsstille nutidens fordringer til en human pleie av amtets sindssyke, var oprettelse af et fuldstændig og tidsmæssig indrettet amtsasyl; i henhold til en av arkitekt Børve utarbeidet plan burde der opføres en

centralavdeling for 90 syke, like mange av hvert kjøn, en optagelses- eller vaktavdeling i egen bygning for 30 syke og 2 kolonibygninger med plads for ialt 30 syke. Amtstinget bifaldt samme år komitéens forslag, og bemyndiget den samtidig til at indhente anbud paa asyleiendom og avgjøre indstilling herom, hvorefter der blev at indkalde et ekstraordinært amtsting. I juli var komitéen færdig med sit arbeide; valg av eiendom maatte staa mellem gaarden Holen i Faaberg, ca. 1 km. fra Lillehammer, og Prestsæter i Vestre Toten. Amtstinget bestemte sig for indkjøp af den sidstnævnte. Arkitekt Børve blev antat til at utarbeide planer og omkostningsoverslag sammen med den tidligere komité. I mars 1911 fremla komitéen forslag om, at der skulde ske n y b y g n i n g av en centralbygning med plads til 142 syke, like mange av hvert kjøn. Egen bygning for vaktavdelingen skulde bortfalde, idet komitéen hadde fundet at burde følge vink, som var git den fra sakkyndig hold. Dertil kom en kvindekoli med plads for 15 syke, en direktørbolig og en drengestue — og bryggerhusbygning med bolig for reparatører og de for gaardsbruket nødvendige tjenestefolk. Desuten o m i n d r e d n i n g av de forhaandenværende 2 vaaningshuse, det største til mandskoli med plads for 17 syke, forsamlingssal samt skrædder- og skomakerverksteder, det mindste til administrationskontorer samt til bolig for forvalter og kontorist.

Amtstinget vedtok dette forslag samme år og valgte nu en byggekomité paa 3 medlemmer foruten amtmanden. Likeledes blev amtsutvalget bemyndiget til efter forslag fra amtmanden at ansætte direktør for asylet for at være byggekomitéen behjælpelig under asylets opførelse. Posten blev derimot at tiltræde efter nærmere bestemmelse engang i løpet af 1912.

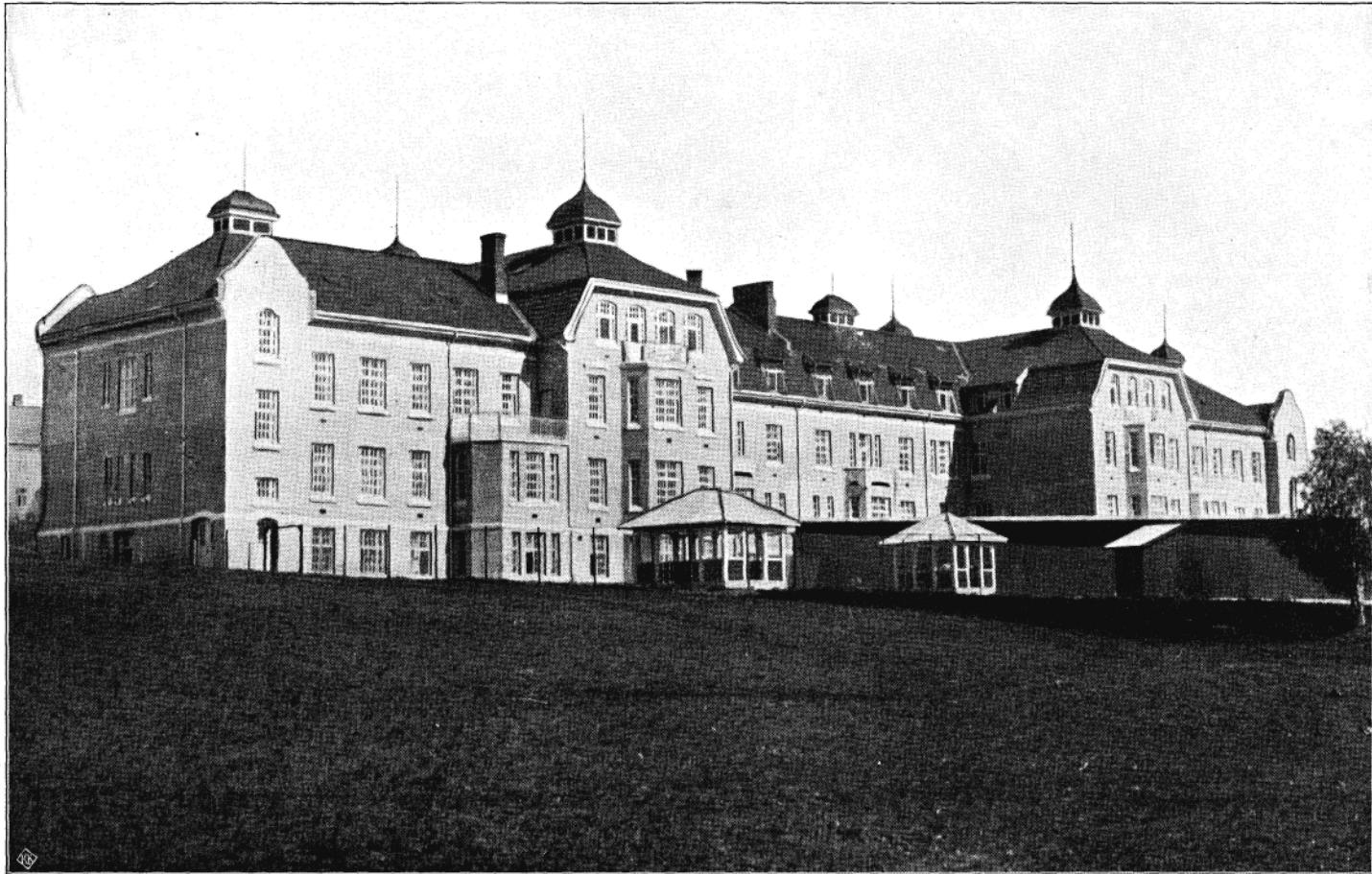
Vaaren 1911 paabegyndtes arbeidet med asylet, og den 3dje september 1913 aapnedes Prestsæter asyl for drift, idet 17 kvindepatienter overførtes fra sinds-sykeavdelingen paa Lillehammer. Byggekomitéens formand har været amtmand Lambrechts.

Prestsæter er av skyldmark 19,18; efter jordbruksstællingen i 1907 hører der til gaarden 310 maal dyrket jord, 70 maal naturlig eng paa indmark og 1 620 maal skogmark. Den ligger 422 meter over havet og ca. 2,5 km. fra Reinsvold station paa Gjøvikbanen. Eiendommen ligger vakkert og frit til med skog og heidedrag og med aapen utsigt mot syd og vest. Den har en udmerket solgang og et utpræget indlandsclimate. Vinteren er lang; sneen kommer tidlig og blir gjerne liggende med engang. Temperaturen holder sig jevn, men kan undertiden gaa ned til henved $\div 30^{\circ}$ C., men det er altid av kort varighet og forbundet med vindstille.

Asylet bestaar av:

- 1) Centralavdelingen for urolige, urenlige og farlige syke med plads for 71 av hvert kjøn og 2) koloniavdelingen for rolige med plads for 15 mænd og 14 kvinder fordelt i to særskilte bygninger.

Centralbygningen er en 82,5 m. lang murbygning i 2 etager med facaden mot vest. Den er ved en vertikal murvæg delt i 2 like store, fuldstændig ensartede hovedavdelinger, den nordre for kvinder, den søndre for mænd; kun gjennem kjælderen er forbindelse.

Prestsæter asyl.

I kjelderden ligger i den nordre del kjøkken med 3 større og 2 mindre dampkokkar, varmeskap og en Linnekogels komfyr. Dertil kommer opvaskrum, anrettningssrum med matheis, spiskammer, et renserum med elektrisk drift av kaffekvern, kjøtkvern, separator og kjerne, melkerum med avkjølingskum, saftkjelder, potet- og grøntsakkjelder. Ved siden av kjøkkenet en spisestue for asylets og jordbruks betjening, ved siden av den igjen en funktionærmesse, lengst ut i røstet de fornødne oplagsrum og et W. C.

Ind mot midten av kjelderden er rum for skiddent tøi med kanal opigjennem etagerne til loftet, fryserum, bakeri, 2 melrum, rum for færdig bagverk samt vedrum. Inde i kjelderden ligger det forsønkede kjelerum med 3 lavtrykskjeler; bak kjelerummet koksrum. Over kjelerummet fører en jernbro, som danner endel av gulvet i den mitre kjelderkorridor. Ut mot den søndre ende av kjelderden er anbragt bad for kolonipatienterne, anrettningssrum med matheis, vaskeri med roterende vaskemaskine og centrifuge. Desuten et rum for skiddent tøi med kanal, tørrerum med ribber, rulleværelse. Helt ute mot det søndre røst strykeværelse, funktionærbad, oplagsrum for filler og saapeartikler samt et W. C. Vaskeriet og rullen gaar med elektrisk drift. Fra kjøkkenet føres maten i en lukket vogn gjennem kjelderden til anrettningssrummet paa mandssiden.

Den ene hovedavdeling er, som tidligere nævnt, fuldstændig lik den anden; en beskrivelse av en av dem vil derfor være tilstrækkelig. 1ste etage med hovedindgang mot øst omfatter kontor, som ogsaa benyttes som besøkværelse, vaktavdelingen og dagligstue for urolige, godt adskilt og med hver sin korridor.

Vaktavdelingen er beregnet for 23 syke; den indeholder dagligstue, 4 soveværelser paa 8, 6, 4 og 2 senger, 4 enrum, hvorav ett er tat i bruk til permanent bad med 2 kar, 3 W. C., hvorav ett for personalet. Fra dagligstuen fører glasdører ind til en paa hver side beliggende større sovesal. I det ene av disse soveværelser er anbragt W. C. med forhæng. Imellem vaktavdelingen og dagligstuen for urolige ligger et fælles anrettningssrum med matheis. Det benyttes som spisestue for personalet.

Ind for dagligstuen for urolige ligger 4 enrum, i den ytre korridor 2 enrum. For vaktavdelingen og den urolige avdeling er skyllevaske, klædesrum, kanal for skiddent tøi og et fælles bad (2 kar og dusch).

I asylets 2den etage er dagligstue og arbeidsstue for rolige med tilhørende 4 soveværelser, 1 paa 11, 2 paa 4 og 1 paa 2 senger. I det største er anbragt W. C. Hertil kommer 2 soveværelser for urolige med dør imellem, det ene paa 10, det andet paa 4 senger; i det sidstnævnte W. C., desuten 6 enrum. I denne etage er overpleierens, respektive overpleierskens værelse og 2 værelser for pleiepersonalet, hvert beliggende imellem 2 soverum. Tilslut bad (3 kar og dusch), anrettningssrum, skyllevaske, klædesrum og kanal for skiddent tøi. I korridoren er alle vaske anbragt. Paa forsiden av asylet er 2 altaner og i røstet en til luftning av tøi.

Loftetagen indeholder assistentlægens leilighet (2 værelser, balkon og entré), værelser for pleiepersonale og betjening, saaledes et værelse for hver pleier, for-

samlingsrum, magasinrum og rum for de sykes tei. Paa mandssidens loft er varmtvandsbeholderen anbragt. I ørestet en altan.

Gulvet i trappeopgangene er belagt med parkettin, i korridorene med linoleum; i enrummene er gulvet lagt som et skibsdæk. I 1ste og 2den etage er i vinduerne anbragt slagsikkert glas; i enrummene har de 2 nederste vinduer mat glas. Væggene er holdt i lyse, venlige farver, alle dører hvite, inventaret er dels hvitt, dels grønt, for personalet rødt. I vaktavdelingen har sengene staaltraadbund med Svanes patent, derover en lomadras og uldttepper med løst teppe træk, ellers træbund med tangmadras, for personalet springfjærmadrasser.

Belysningen er elektrisk. Asylet faar strøm fra den ved Hunnselven beliggende kraftstation, som tilhører Reinsvold sagbruk.

Opvarmningen sker fra 2 lavtrykskjeler gjennem radiatorer anbragt under vinduerne; den tredje kjele skaffer damp til kjøkkenet og varmt vand til asylet. I vaktavdelingen, alle værelser for urolige samt enrum er alle radiatorerne beskyttet med mantel.

Ventilationen foregaar gjennem luftkanaler, som forenes i utbygninger paa taket, og gjennem aapninger i yttervæggen utenfor radiatorerne.

Overalt i asylet er indlagt vandklosetter med automatisk spyling; i kjelderne, sovesal i vaktavdelingen og for personalet er de som almindelige. Kloakvandet ledes til en septic-tank og derfra ut i en bæk, som gaar over asylets eiendom ned i Hunnselven.

Asylets vandforsyning kommer fra et opkomme paa naboeiendommen, beliggende ca. 1 100 meter fra Prestsæter. Nedenfor opkommet er et vandreservoir med filterkunimer. Vandet er godt, men som ellers paa Toten noget haardt.

Paa asylets forside er luftegaardene, 2 for hver hovedavdeling, i hver av dem en pavillon. De er omgit av et staaltraadgjerde, 1,80 m. høit for den rolige avdeling, 2,50 m. for den urolige avdeling. Koloniavdelingen omfatter mands- og kvindekolonien. I mandskolonien er i 1ste etage dagligstue, spisestue, kjøkken, skomaker- og skredderverksted, og dertil 2 værelser for kolonibestyreren. I 2den etage 3 soveværelser og et større forsamlingsrum med orgel.

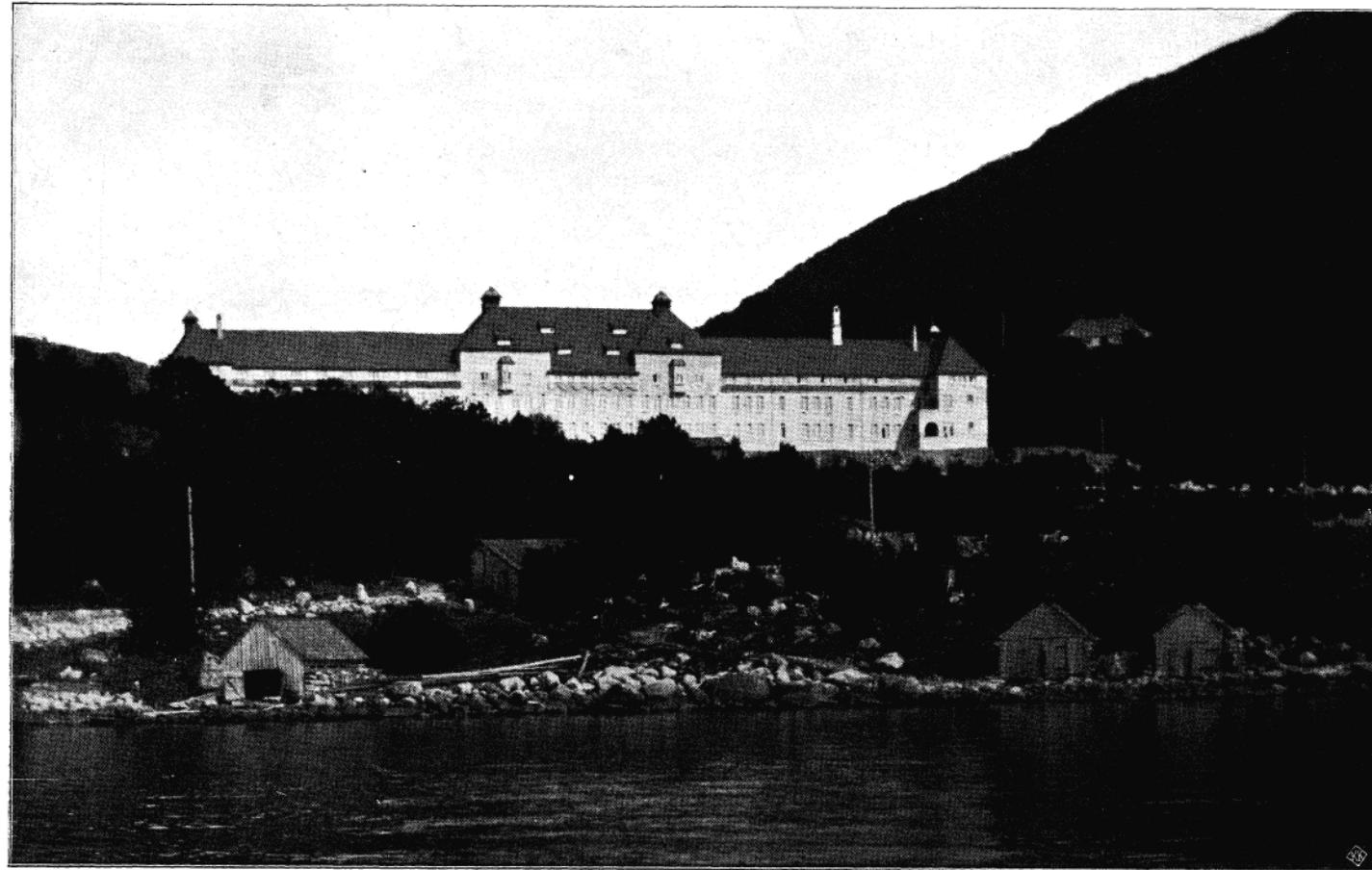
Kvindekolonien er nyopført; i 1ste etage daglig- og spisestue, kjøkken og 2 værelser for kolonibestyrerinden. I 2den etage 2 soveværelser. Koloniene opvarmes med koksovne og har klosetter med betonkum.

Direktørboligen er nyopført.

I forvalterboligen er underetagen bekvemmelighet for forvalteren, overetagen rummer kontorer og et magasin. Reparatoren har egen bolig med tilliggende snekkerverksted og vedskjul. Agronomboligen er en villabygning med bekvemmelighet for agronomen i 1ste etage; i 2den etage 4 rum for gaardsbetjeningen. I nærheten av agronomboligen ligger laave med stal og fjøs; dertil svinehus. Likhus med sektionsrum er under opførelse.

Et utbredt hustelefonanlæg binder alle bygninger sammen¹⁾. (Hansteen).

¹⁾ Til sindssykeasylets anlæg er medgaat litt over 647 500 kr., hvorav ca. 95 000 for gaarden Prestsæter.

Dale asyl.

II. Dale asyl

tilhørende Stavanger amt og by aapnedes den 11 december. Det ligger i Hetland herred paa østre side av Gansfjorden omtrent midt mellem Stavanger og Sandnes. Eiendommen Dale bestod tidligere av 4 bruk, beliggende i en dalkjele, aapen mot vest, paa nordsiden av den 1 000 fot høie Dalsnut. Selve asylbygningen er saaledes beliggende, at den har rikelig sol, mens Dalsnuten for eiendommen ellers tar adskillig sol væk. Asylbygningen ligger i retning nord-syd med facade mot vest. Beliggenheten er dominerende; bygningen tar sig fra sjøen udmerket godt ut. De omgivende fjelde beskytter og luner for nordvesten, saa der i skraaningene omkring er adskillig løvskog, væsentlig birk og ikke saa litet ek. I skraanningen mot Dalsnuten ligger de fleste av asylets øvrige bygninger; gaardsbruks bygninger ligger litt længere ind i dalen.

Jordveien bestaar av de gamle gaardes dyrkede jord, tilsammen ca. 100 maal, der er bakket og stenet og tildels kratbevokset samt en i dalens midte beliggende myrstrækning, der nu ved hjælp av statsbidrag er kanalisert, og som saasnart som mulig efterhaanden vil bli drænert og opdyrket. Denne myrstrækning er ca. 120 maal stor. Efter fagfolks uttælser vil denne myr ved opdyrkning gi en god jord og store sammenhængende flater, der tillater bruk av maskiner, mens den dyrkede jord paa Dale er av mindre værdi, bakket, stenbunden og delvis vandsyk som den er.

Eiendommen er saaledes beliggende, at man er fri alt generende naboskap.

Der er anlagt dampskibsbygge, og asylet har anløp av dampskib daglig (undt. søndag), 2—4 ganger av Stavanger—Høgsfjord—Sandnes dampskibsselskaps skibe. Desuten er der veiforbindelse med Sandnes (ca. 8 km.).

Asylbygningen er en 110 m. lang murbygning i 2 etager foruten kjelder og loftetage. I kjelder en er følgende rum: Badstubad og karbad for funktionsnærer; kjelrum med kokslager; bakeri; vaskeri med tilhørende rullebod; kjøkken med tilhørende rum for matvarer, deriblandt kjelerum med kulsyrekjøleapparat; lagerrum for forvalteren, et værelse, der er tat i bruk som skomakerverksted; 4 smaa rum til epidemiske syke samt et litet desinfektionsrum.

I vaskeriet, hvor der er vel liten plads, er anbragt en større og en mindre roterende vaskemaskine samt en vridemaskine. Disse drives av en 6,5 hestekræfters elektromotor. I rulle- og strykerummet, der ogsaa er litet, er anbragt en elektrisk dreven maskinrulle.

Kjøkkenet er stort, lyst og rummelig. Der er 6 kokekar for dampkoking; elektrisk dreven grøtrører og kjøthakkemaskine.

Fra 2 anretningsrum i kjelder kan maten ved elektrisk drevne elevatorer føres til alle etager. Ved siden av kjøkkenet er et spiseværelse for betjening.

De øvre etager er ved en mur i midten av bygningen avdelt i 2 omtrent kongruente halvdeler: for mænd og kvinder.

I 1ste etage er: 1. Vagtavdelingen, der bestaar av 4 sammenhængende rum, adskilt ved skyvedører med glasruter. Der er 3 sovesale med 6 senger i hver, det 4de er dagligværelse for patienter, der er oppe om dagen; desuden er der 3 eneværelser, bad med 3 kar samt toilet og vandkloset. Foruten

klosettet i badet er der ogsaa et særskilt i eget litet avlukke. Dertil er et værelse for avløsende nattevakt.

2. **A v d e l i n g f o r r o l i g e s y k e** med 2 store sammenhængende forsamlingsværelser. Mellem denne avdeling og vaktavdelingen er et opvask- og anrettningsskjøkken, hvor ogsaa matheisen er anbragt.

3. **A v d e l i n g f o r u r o l i g e** med dagligværelse, 6 eneværelser, bad, soveværelse for 5 urolige samt et opvaskkjøkken. Mellem dagligværelserne for rolige og urolige er et litet værelse, hvor pleiepersonalet spiser efter tur, naar de er færdig med matstellet for patienterne; en ordning, som de sætter stor pris paa.

I 2den etage var der oprindelig efter arkitektens plan kun soveværelser. Jeg har gjort den forandring, at jeg har tat et av de mindre soveværelser og montert som et dagligværelse for rolige og for rekonesenter. En saadan avdeling trænges. Avdelingen for urolige har liten plads, og der vil med fuldt belæg bli nødvendig at ha adskillige mer eller mindre urolige patienter i den saakkaldte rolige avdeling, der nærmest blir en halvurolig avdeling. Yderligere er der 4 store sovesale for tilsammen 46 rolige patienter, baderum med 3 kar og dusch og særskilt toiletrum. 2 sovesale til 12 patienter for den urolige avdeling, hvorav det ene, beregnet til 7 urenlige, har badeværelse med vandkloset. Desuden 6 eneværelser samt et værelse til 2 (tuberkulosesykestuen). Dertil er der i 2den etage 2 pleieværelser beliggende mellem sovesalene, respektive for den rolige og urolige avdeling.

I loftet etagen er værelser for betjening og pleiepersonale, spisemesse for funktionærer, værelser for underlæge, magasiner, systue og skrædderverksted, arbeidsrum, samt paa hver side et stort forsamlings- og læseværelse for betjeningen.

Der er almindelig centralopvarmning med lavtryksdamp.

Til ventilation er paa taket anbragt 4 luftpiper, hvori er anbragt elektriske vifter, der suger luften fra samlekanalerne. Der er frisklufttilførsel fra aapninger i yttervæggene utenfor varmeapparaterne.

I alle sykeavdelingene er anbragt automatisk virkende vandklosetter. I asylet forøvrig almindelige vandklosetter. De automatisk virkende har hittil vist sig tilfredsstillende i enhver henseende.

Asylet er autorisert for 196 patienter, halvparten for hvert kjøn, samtlige i asylets lukkede avdelinger, idet nogen kolonibygning endnu ikke er bygget. Imidlertid vil i et av de gamle vaaningshuse med en del paakostning kunne skaffes plads for 8–10 patienter, og denne agtes indredet, saasnart der blir behov for den. Planen er forøvrig, at asylet efterhaanden skal utvides med kolonibygninger.

Som kontorbygning er indredet en av de gamle hovedbygninger. En gammel laavebygning er indredet til snekkerverksted og smie.

Direktørbolig og forvalterbolig er nybygget; likesaa likhus med obduktionsrum.

Tilgaardbruket er bygget ny uthusbygning med fjøs til 45 kjør og stald til 6 hester. Til grisehus med plads for 40—50 svin er ombygget en gammel uthusbygning.

Til elektrisk lys og anden energi faar asylet sin kraft fra Livandet, der er be-

liggende 138,8 m. o. h. Der er opført en dæmning, hvorved vandet er opdæmmet 1 m, og sænket 1 m Derved er skaffet en magasinbeholdning paa 180 000, m.³ Kraftstationen er beliggende underst inde i dalen; der er en nybar faldhøjde paa ca. 100 m. I kraftstationen er for tiden anbragt kun 1 likestrøms dynamo paa 50 hk. (33 kw. med 440 volts spænding). Strømmen føres til asylet gjennem luftledning.

Der drives følgende motorer:

I vaskeriet en 6,5 hk. motor.

« kjøkkenet 2,5 « « til grøtrører og kjøtkvern.

« fryserummet 5 « «

« matheiserne 2 stk. à 1/2 hk.

« ventilationspiperne 4 motorer paa 1,5 hk.

« melkerummet 1/2 hk. til separator og kjerne.

« rulleboden 1/2 hk. til maskinrullen.

« systuen 0,7 hk. til symaskinen.

« snekkerverkstedet 3 hk. til haandsag m. m.

« laavebygningen 5 hk. til terskeverk og hakmaskine.

I asylbygningen findes ca. 500 lamper¹⁾. (Horne).

III. Opdøl asyl

tilhørende Romsdals amt aapnedes den 10 november.

1. Asylet har en sjeldent vakker beliggenhet ved Fanefjorden, 20 km. østenfor Molde og 2 km. fra Hjelset, som er Romsdalens knutepunkt for post- og passagertrafik via «Battenfjordsruten» — med anløp av Aalesundspostskibet hver nat i vinterhalvåret og daglig automobilrute hele sommeren. Opdøl har forøvrig egen dampskibskai med anløp av lokalbaaten fra Molde 3 dage i uken aaret rundt. Gjennem eiendommen går den gamle hovedvei til Battenfjorden og Osmarken, hvilken dog nu omrent udelukkende anvendes som bygdevei og er uten nogensomhelst gêne for asylet.

2. Selve asylbygningen er en 3 etages murbygning med kjælder og loft. Bygningens længde = 58,40 m., bredden = 24,40 m. Fra bygningens bakside utgaar 2 fløjer, som foreløbig kun er opbygget til og med 1ste etage. Kjælderen indeholder kjøkken med spiskammer og anretningsrum, spiserum for kjøkken- og vaskeribetjening, bakeri, vaskeri med rulle- og strykeværelse samt tørke-rum, kjele- og koksrum, diverse magasinrum, frysemaskinrum med tilstøtende kjøle-rum, melkekammer, stort funktionærbad med avklædningsrum; kjøkkenet ligger i midten, og herfra utgaar en bred korridor til hver side. — 1ste etage optages af de urolige avdelinger for mænd og kvinder med 28 pladser for hvert kjøn, hvorav de 21 er fordelt paa 3 soveværelser og resten paa 7 enkeltværelser (isolater), hvorav 5 paa hver side i de omtalte 1 etages fløjer — alle forsynet

¹⁾ Anlæggets kostende dreier sig om kr. 630 000, hvorav kr. 53 000 falder paa grund-erhvervelsen.

med «skibsdæk»-golv, — saavel mands- som kvindesiden har desuten sit spise- og dagligværelse med anretningsrum, endvidere 2 bad og 2 vandklosetter hver, like-saa hvert sit besøk- eller mottagelsesrum for patienter og 2 pleierrum; endelig paa hver side en «lufteveranda» for klær. 2 den etage har paa hver side henholdsvis for mænd og kvinder: vaktavdeling med 2 fællesværelser og 2 isolater — tilsammen 10 pladser, desuten eget bad og vandkloset; avdeling for rolige og halvrolige med 17 pladser, hvorav 14 paa 2 soveværelser og 3 paa 1 do.; videre spise- og dagligværelse med anretningsrum samt 2 pleierrum og 2 vandklosetter. 3 dje etage: her har de fleste funktionærer sine værelser foruten 2 spise- og forsamlingsrum; desuten findes her asylets 2 store 3-fags arbeidsstuer — den ene væsentlig systue med elektrisk symaskine, — videre forskjellige magasinrum, særlig for tøisaker og klær. — Paa loftet haves rum for patienternes med-bragte tøi, desuten den store varmtvandsbeholder med rørledninger til de forskjellige bad og anretningsrum, videre de nedenfor omtalte 4 elektriske motorer for heisen og vifterne, endelig avtrækskanalsystemet (se nedenfor). Det bemerkes, at der er slag vinduer i alle asylets rum, i patientrummene forsynet med særskilte lukkemekanismer. Alle isolat vinduer er sidevinduer med 20 mm. tykt mat glas. Brede og luftige korridorer i alle 3 etager; paa hver side en lys og bred trappe oppgang. Saavel mands- som kvindesiden har hver 2 luftegårde med tilhørende paviljoner; adkomsten sker gjennem en særskilt trappeutbygning fra 1ste etages korridor; indhegningen bestaar av et 2,5 m. høit staal-traadgitter av en specielt solid konstruktion.

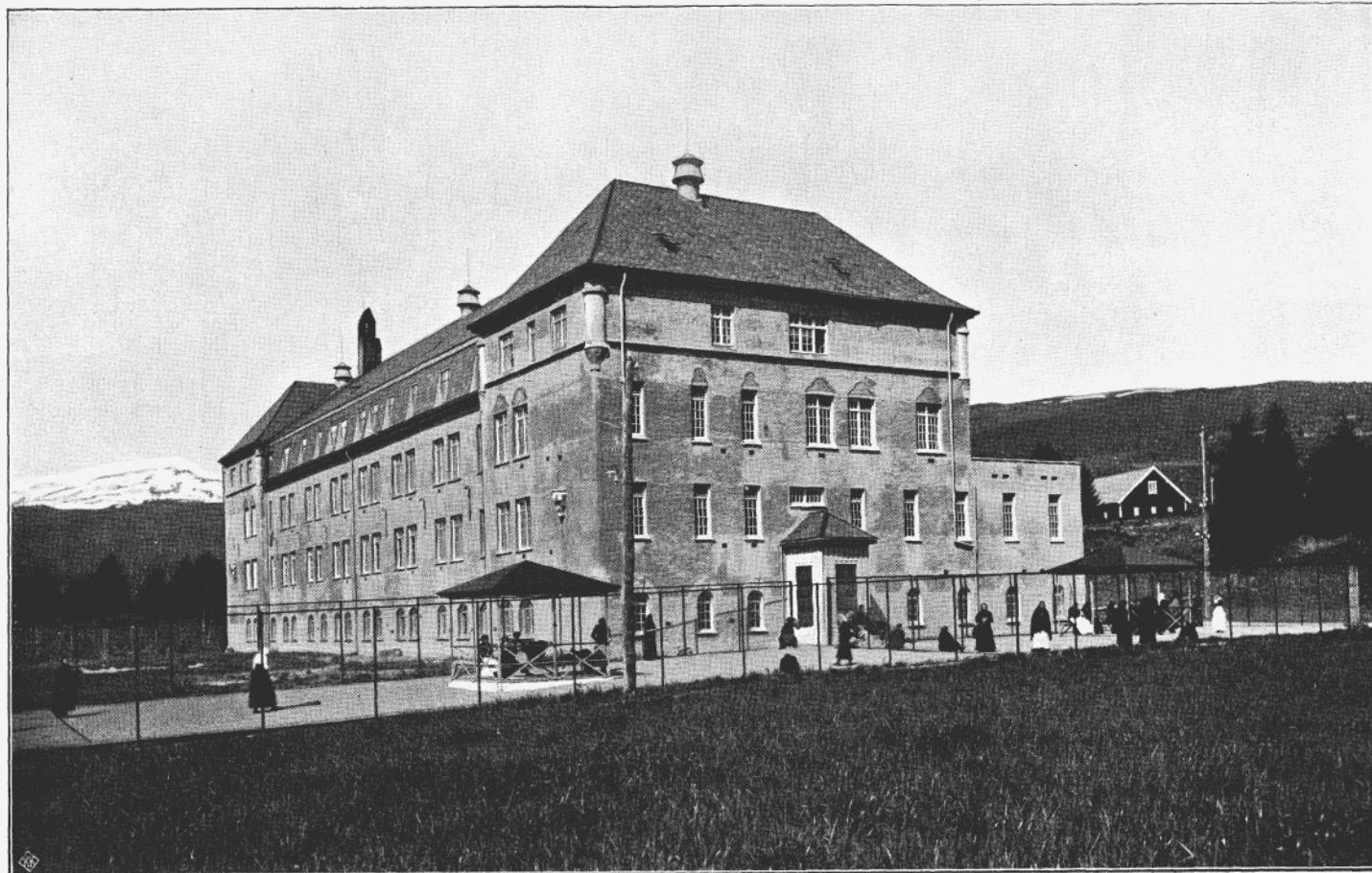
Asylbygningen har udelukkende vandklosetter — ialt 18, — hvis avløpsledninger gjennem 2 samlekummer — 1 for mands- og 1 for kvindesiden — fører ned til en større septic-tank i skogkanten nedenfor asylet. Alt kloak-vand forøvrig er ledet ut i en myr nær sjøen.

3. Paa bakken, 200 m. fra asylet, ligger gaardsbrukets bygninger, hvorav 1 muret grisehus for 20 griser, samt administrationsbygningene, som i 1ste etage indeholder kontorer for asyllägen, forvalteren og kasserersken, i 2den etage familiebekvemmelighet for forvalteren; i en fløibygning findes værelser for gaardsbetjeningen og i kjelderens snekkerverksted. — Asyllägen har egen bolig. — Likhus med obduktionsrum er bygget for sig inde i skogen ved asylet.

Gaarden har 80 maal indmark samt 65 maal dyrkbar utmark, til hvis opdyrkning amtstinget foreløbig har besluttet at anvende kr. 1 000,00 pr. aar. Gaarden føder hittil 8 kjør og 2 hester. Skogens størrelse er 1 102 maal tildels pen furuskog.

4. Nedenstaende opgaver over den tekniske del af anlægget er velvilligst meddelt av bygningslederen hr. ingenier L. Petersen.

a) Vandforsyning og elektriske installationer. Opdælven, der går gjennem eiendommen, leverer det fornødne vand til asylets vand-forbruk og elektriske energi. 500 m. fra asylbygningen er i Opdælven anlagt en indtaksdam dannende et effektivt magasin paa ca. 20 000 m.³ 70 m. nedenfor

Opdøl asyl.

denne ligger kraftstationen; det effektive fald er ikke fuldt 9 m. I kraftstationen er installert en 60 hk. turbin med 600 omdreininger, og direkte koblet til denne er en likestrøm komound dynamo, 220—250 volt, 40 kw. I et særskilt rum i kraftstationen er placert en spiralturbin, der driver en centrifugalpumpe, som med en kapasitet av 130 minutliter og 35 m. løftehøide pumper vandet op gjennem en 265 m. lang $2\frac{1}{2}$ " stigeledning til asylets reservoir; dette ligger 280 m. fra asylbygningen og 40 m. over dens plan med en kapasitet av ca. 400 m.³ Fra reservoaret fører en 4" trykledning til asylbygningen med 1" avgrenninger til lægebolig, administrationsbygning, uthusbygning og grisehus. — Paa asylets hanebjelkeloft er anbragt en varmtvandsbeholder paa 4 000 liter med ledninger til vaskeriet og samtlige bad og anretningsrum. Foruten den nævnte pumpe er i kraftstationen som reserve tillike anbragt en centrifugalpumpe, som leverer 80—100 minutliter og drives av en 3 hk. motor. — Fra kraftstationen fører en 450 m. lang 70 mm.² kobbertraads fjernledning til asylbygningen med 16 mm.² avgrenninger til de øvrige bygninger. I asylbygningen er installert 220 og i de andre bygninger tilsammen 110 lamper. Lyseffekten i sykerummene er regulerbar ned til 25 pct. Den utvendige belysning besørges av 14 lamper. I asylbygningen er anbragt følgende motorer: 1 paa 3 hk. for frysemaskinen, 1 paa 5 hk. for vaskemaskinerne, 1 paa 0.5 hk. for rullen, 1 paa 0.5 hk. for symaskinen, 1 paa 0.5 for matheisen, som fra anretningsrummet i kjelderne fører like op til loftet, videre 1—0.5 og 2—0.25 hk. motor for ventilationsanlægget. I uthusbygningen er installert en 3 hk. motor for tærskemaskinen. I lægeboligen er anbragt en elektrisk ovn paa 0.5 kw. og i hønsehuset en paa 2 kw. I bakeriet er der en elektrisk bakerovn, som paa mindre end 2 timer steker 28 brød. I strykerummet er installert 4 elektriske strykejern.

b) Teknikk-mekanisk utstyr. Kjelerummene ligger som nævnt i asylbygningens kjelder og har 3 lavtryks dampkjeler, der børger asylets centralopvarming samt dampen til kokekarrene og varmtvandstilberedningen. Koksrummet er tilstøtende, med gulvet i flugt med kjelemurverkets top og forbundet med dette ved en jernbro. I bakeriet er foruten den før nævnte elektriske bakerovn desuden anbragt en muret bakerovn med varmekanal-system, videre en flatbrødovn. I kjøkkenet forefindes 5 kokekar av kobber, de 2 største paa 350 liter, desuden varmeskap og komfyr. Vaskeriet har 1 centrifuge, 1 roterende vaskemaskine, 1 lutkoker, 3 bløtekar av cement, endelig kummer for haandvask av tøi. Tørkerummet er utstyrt med varmerum med ribber. I kjelderne er ogsaa kjoleanlægget, bestaaende av et maskinrum med kulsyreapparat og tilstøtende kjelerum, der er isolert med korksten. — Ventilation. Frisk luft tilføres ved aapninger i ytterväggene utenfor radiatorerne; herfra er dog undtaget de i de 2 enetages floie beliggende isolater, hvor radiatorerne er anbragt i korridorväggen, — for disses vedkommende er de nævnte aapninger anbragt i ytterväggen paa den underliggende kjelder, hvor kanaler under kjeldertaket fører frisk luft til isolaterne med aapning ved radiatorerne; avtrækskanalerne for disse rum fører ret op gjennem taket. For alle de andre rum

samles avtrækskanalerne paa loftet i kanaler av kokolitplater, der munder ut i 3 piper dækket med deflektorer. 3 motordrevne vifter — 1 større og 2 mindre med kapasitet henholdsvis 45 m^3 og 30 m^3 pr. minut — utgjør drivkraften for ventilationssystemet.

Badekarrene er 2 meter lange, porcelænsemaljert. Avtapsningsventilen er anordnet med særskilt lukkeindretning, saa ventilen kan aapnes ved hjælp av et paa væggen fæstet metalhaandtak. Kranerne for bad og dusch er blandingskraner med termometer (Sundes patent); de er anbragt paa væggen et stykke fra karret.

Rettelse til tabel XXII.

Paa Gaustad var 16 kvinder isoleret for uro i 379 dage.

Forts. (Suite).

- Nr 216. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1911. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 217. Rekruttering 1912. (*Recrutement.*)
— 218. Skolevesenets tilstand 1910. (*Instruction publique.*)
— 219. Norges sparebanker 1912. (*Caisses d'épargne.*)
— 220. Norges fiskerier 1912. (*Grandes pêches maritimes.*)
-

Norges Officielle Statistik, række VI. (Statistique Officielle de la Norvège, série VI.)

Trykt 1914:

- Nr. 1. Haandverkställingen 1910. 3dje hefte. Arbeidstid. (*Recensement des métiers en 1910. III. Durée du travail.*)
— 2. Norges bergverksdrift 1912. (*Mines et usines.*)
— 3. Arbeidstiden i industrien september 1913. (*Durée du travail dans l'industrie septembre 1913.*)
— 4. De offentlige jernbaner 1912/13. (*Chemins de fer publics.*)
— 5. Norges telegrafvæsen 1912/13. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 6. Sindssykeasylenes virksomhet 1912. (*Hospices d'aliénés.*)
— 7. Haandverkställingen 1910. Fjerde hefte. Arbeidslønninger. (*Recensement des métiers en 1910. IV. Salaires.*)
— 8. Folketellingen 1 december 1910. Femte hefte. Folkemængde fordelt efter kjøn, alder og egteskabelig stilling samt fødesteder. Fremmede staters undersatser. (*Recensement du 1er décembre 1910. V. Population classée par sexe, par âge, par état civil et par lieu de naissance. — Sujets étrangers.*)
— 9. Norges skibsfart 1912. (*Navigation.*)
— 10. Ulykkesforsikringen 1911. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 11. Fængselsstyrelsens aarbok 1910. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1910.*)
— 12. Kommunevalgene 1913. (*Élections en 1913 pour les conseils communaux et municipaux.*)
— 13. Veterinarvæsenet og kjødkontrollen 1912. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
— 14. Norges kommunale finanser 1910. (*Finances des communes.*)
— 15. Forsørte barn 1910 og 1911. (*Traitemenr des enfants moralement abandonnés.*)
— 16. Norges postvæsen 1913. (*Statistique postale.*)
— 17. Folkemængdens bevægelse 1911. (*Mouvement de la population.*)
— 18. Norges handel 1913. (*Commerce.*)
— 19. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1912. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 20. Folketellingen 1 december 1910. Sjette hefte. Folkemængde fordelt efter livsstilling med angivelse av alder og egteskabelig stilling. Navnefortegnelse over gamle. (*Recensement du 1er décembre 1910. VI. Professions avec l'indication de l'âge et de l'état civil. Liste nominative des individus âgés.*)
— 21. Fiskerforsikringen 1913. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 22. Industristatistik 1912. (*Statistique industrielle.*)

Trykt 1915:

- Nr. 23. Markedspriser paa korn og poteter 1836—1914. (*Données sur les prix du blé et des pommes de terre 1836—1914.*)
— 24. Indtægts- og formuesforhold efter skatteligningen 1911. (*Revenus et fortunes selon l'imposition de l'exercice 1911.*)
— 25. Norges sparebanker 1913. (*Caisse d'épargne.*)
— 26. Fattigvæsenet 1911 og 1912. (*Assistance publique.*)
— 27. Folkemængdens bevægelse 1906—1910. II. Sammendrag. (*Mouvement de la population pendant les années 1906 à 1910. II. Résumé.*)
— 28. Norges fiskerier 1913. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 29. Norges bergverksdrift 1913. (*Mines et usines.*)
— 30. Norges telegrafvæsen 1913—1914. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 31. Norges kommunale finanser 1911. (*Finances des communes.*)
— 32. Private aktiebanker 1912 og 1913. (*Banques privées par actions.*)
— 33. Skiftevæsenet samt overformynderierne 1911 og 1912. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
— 34. Arbeidsledighet og Arbeidsledighetskasser. (*Chômage et caisses de chômage.*)
— 35. Skolevæsenets tilstand 1911. (*Instruction publique.*)
— 36. Rekruttering 1913. (*Recrutement.*)
— 37. De offentlige jernbaner 1913/14. (*Chemins de fer publics.*)
— 38. Ulykkesforsikringen 1912. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 39. Veterinærvesenet og kjøtkontrollen 1913. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
— 40. Fagskolestatistik 1911—1912. (*Écoles professionnelles.*)
— 41. Forsikringsselskaper 1912. (*Sociétés d'assurances.*)
— 42. Sindssykeasylenes virksomhet 1913. (*Hospices d'aliénés.*)
-

Det Statistiske Centralbyraa har desuten bl. a. utgit følgende verker:

- Statistisk Aarbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 84te aargang, 1914.
Kristiania 1915. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
Meddelelser fra det Statistiske Centralbyraa. Senest utkommet: En og tretiende bind.
1913. Kristiania 1914. (*Journal du Bureau Central de Statistique.*)
Maanedsgaver over vareomsætningen med utlandet 1914. Første bind. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur en 1914. Première année.*)
Norges civile, geistlige og judicielle inddeling 1 april 1912 med tillæg. Kristiania 1912.
(*Les divisions civiles, ecclésiastiques et judiciaires du royaume de Norvège le 1er avril 1912.*)
Fortegnelse over Norges Officielle Statistik m. v. 1828—31 december 1910. Kristiania 1889 og 1913. (*Catalogue de la Statistique officielle.*)
Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. (*Résumé rétrospectif 1914.*)
-

Samtlige verker er tilsalgs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

11 august 1915.